

LIBRARY

JUN 18 1981

STATE HISTORICAL SOCIETY

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI Nr. 12

KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO [JUNE] 11, 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

NERAMŪS LAIKAI DĖMESIO CENTRE ŠAUKŠTAI PO PIETŲ REIKIA TREČIOS PARTIJOS

Gyvename neramius tarptautinės itamos laikus. Imperialistinės monopolijos, su savo politika dominuoti pasaulį, nenori nusileisti žmonijos vystymuisi pažangos keliu. Imperialistinis kapitalas tebėra godus taip, kaip buvo.

Neramūs ir itamos laikai buvo, kai nusigyvenęs feodalizmas buvo verčiamas užleisti vietą jaunam kapitalizmui. Vyko karai, kraujuoti sukilimai, mūšiai, bet socialinių santykių evoliucija nebuvo sulaikyta.

Taip ir dabar, nei santykių gerinimas iš jėgos pozicijų, nei išpėjimai branduolinio ginklo arsenalais, imperialistinės monopolijos ir visokiausi karo šalininkai socialinių santykių evoliucijos socializmo kryptimi nesulaikys.

Kaip nėra kas sulaikytų mokslo vystymąsi, taip nėra kas sulaikytų žmonijos protėjimą gyventi taikoje, be karų, ekonomiškai bei kultūriškai geriau.

* * *

Kadaise Amerika buvo tarp pasaulio tautų kaip laisvių ir gerbūvio šalis. Nūdien Amerika irgi pasaulio tautų dėmesyje, bet kaip agresyvaus imperializmo, reakcinio kapitalizmo, nusigyvenusios buržuazinės demokratijos šalis, užmiršusi savo kovą už nepriklausomybę principus.

Tiesa, valdžia dar tebėra žmonių renkama, tačiau rinkimuose laimėjimus jau lemia kandidatų doleriai, išleisti per rinkimines kampanijas. Liaudies kandidatams laimėti rinkimus progų nėra.

Amerika nebe žmonių, o didžiojo biznio, imperialistinių daugnacionalinių monopolijų interesų šalis, kurie tepripažįsta tik pelno plėšimą.

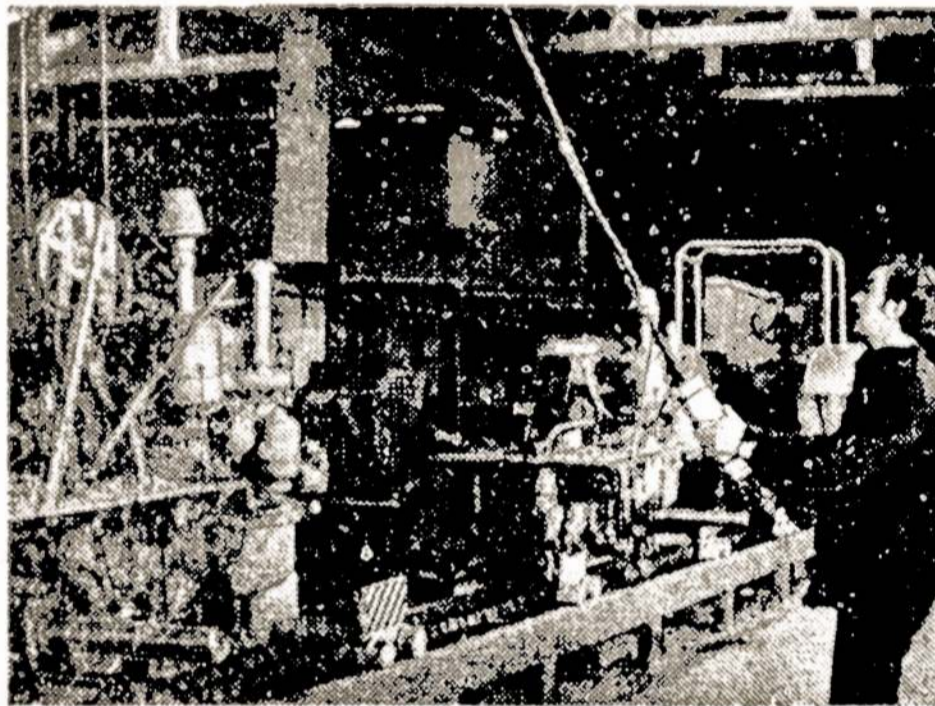
* * *

Per praėjusius prezidento rinkimus respublikonų su prez. Reaganu priešakyje laimėjimas turčių klasę ir didįjį biznį apvainikavo triumfu. Atėjus prez. Reaganui į Baltuosius rūmus, administracija su savo šalininkais kongrese visu svoriu pakrypo palinkimu duoti, kas turi, ir atimti iš tų, kuriems trūksta.

Darbo liaudis stačiai apstulbo, kai naujoji prez. Reagano valdžia pareigose dar nė nesušilus kojų pradėjo pulti socialines programas, apkarpydama jas vardan valstybės biudžeto subalansavimo, pajamų mokesčių sumažinimo, karinio biudžeto didinimo. Ne vienas, suviliojtas rinkiminės kampanijos propagandos, ir balsavęs už respublikonus, pamatė, kokią klaidą padarė bet šaukštai jau po pietų.

Iki kitų prezidento rinkimų reikia laukti keturis metus. Iš prez. Rooseveltto New Deal likučių ir

Utenoje pradėjo veikti nauja traktorių remonto gamykla

Iš kairės — prie remonto linijos šeltkalvis surinkėjas J. Petrėnas; pirmuosius traktorius remontuoja darbininkai A. Stonikas, Z. Piliponis ir P. Jurgelėnas.

Utenos pramonės rajone šalia anksčiau stojusios rikiuotėn remonto mechaninės gamyklos pradėjo veikti traktorių remonto gamykla. Šios dvi gamyklos glaudžiai susijusios — abi prikelia gyvenimui senus, ilgai tarnavusius traktorius "Belorusus". Iki šiol traktorius kapitališkai remontavo Valstybinio gamybinio techninio žemės ūkio aprūpinimo komiteto Panevėžio, Molėtų, Šilutės rajoniniai gamybiniai susivienijimai, Rudaminos remonto mechaninė gamykla. Šios įmonės buvo mažo pajėgumo. Naujosios Utenos remonto gamyklos patenkins visos respublikos poreikius.

darbo liaudies iškovotų socialinių programų per ketverius metus gali likti tik ragučiai ir nagučiai, jeigu prez. Reaganui, jo administracijai ir kongresui nebus pasakyta STOP.

* * *

Prieš prez. Reagano administracijos ėjimus naikinti darbo liaudies iškovojimus sujudo pažangieji liaudies sluoksniai, organizuoti darbininkai: mitinguoja, protestuoja, demonstruoja ir ketina dar aktyviau reikštis. Ypač sujudo daugtūkstantinė mašinistų profsąjunga, rimtai kelia klausimą, kad Amerikoje reikia pažangios progresyvių partijos, kuri atstovautų liaudies interesams.

Apie reikalingumą Amerikoje trečios politinės masinės partijos kalbos seniai eina, bet tik kalbos. Dabar, po per praeitus rinkimus respublikonų laimėjimo ir ryšium su jų pradėta ofenzyva prieš socialines programas, labai galimas daiktas, iš kalbų bus prieita ir prie veiksmų kurti trečią partiją. Kiekvieno pažangaus žmogaus pareiga bus, naujos partijos kūrimą remti.

O kad trečiai politinei partijai gyvuoti dirva yra, nėra abejonės. Per praeitus prezidento rinkimus virš 50 procentų balsuotojų nebalsovo nei už demokratų, nei už respublikonų. Jie ir yra dirva trečiai partijai, taip sako mašinistų profsąjungos vadovai.

S. J. Jokubka

Traktorius, kurie nebeįmanoma pataisyti ūkyje, pristatomas į rajono technikos keitimo punktą, iš ten keliauja į Utenos traktorių remonto gamyklą. Labai svarbu, jog ūkiai atiduotų visiškai sukomplektuotus traktorius. Išardymo-surinkimo ceche traktorius išmontuojamas, varikliai perduodami kaimyninei remonto mechaninei gamyklai. Važioklės taisomos čia pat, mechaniniame ceche. Atnaujinti varikliai grįžta į tą patį išardymo-surinkimo cechą. Čia pataisytas traktorius vėl surenkamas.

Utenos traktorių remonto gamyklos administracinės, buitinės ir gamybinės patalpos erdvios, pato-

gios. Čia sumontuoti naujaisi įrengimai, detalių ir mazgų plovyklos, dažymo kameros, surinkimo konvejeris. Didžiai palengvina darbą išbandymo stendai: juose patikrinama, kaip veikia surinkti mazgai. Gamyklos aukštą mechanizacijos lygį rodo ir tai, kad joje dirbs palyginti nedaug darbininkų — apie 360.

Vienas žmogus per metus turės suremontuoti vidutiniškai per 10 traktorių.

Siemiet naujoji gamykla planuoja suremontuoti 800 traktorių. Projektinis metinis gamyklos pajėgumas — keturi tūkstančiai traktorių.

V. Griškonienė

Kuriuo keliu pasuks Prancūzija

Išrinkus socialistą Francois Mitterand respublikos prezidentu, Prancūzijos spauda kaip niekad anksčiau komentuoja pagrindinius jo programos teiginius. Šiai jo programai, kaip žinia, pritarė šių metų sausio mėnesį socialistų partijos nepaprastasis suvažiavimas ir ji pavadinta "118 pasiūlymų Prancūzijai".

Svarbiausias šio programos punktas ekonominės politikos srityje — pažadas nacionalizuoti bankus ir draudimo kompanijas, daugelį tokių pramonės šakų, kaip metalurgijos, branduolinė, karinė, kosminė, taip pat devynias didžiąsias pramonės kompanijas.

Socialinėje srityje numatoma trumpinti darbo savaitę, padidinti minimalų darbo užmokestį, sumažinti pensijų amžių iki 60 metų vyrams ir 55 metų moterims, sudaryti naujų darbo vietų, pavyzdžiui, valstybės aparate. Planuojama investuoti mokesčių už didelį turtą ir padidinti mokesčių už didelius palikimus.

Naujas prezidentas ketina toliau vykdyti "stabdomą strategiją" karinės politikos sferoje, tobulindamas Prancūzijos branduolines pajė-

gas ir tuo pat metu pasisakydamas už derybas dėl kolektyvinio saugumo Europoje.

Dėl tarptautinių santykių, tai, sprendžiant iš programos, Prancūzija pasiliks NATO narė, bet pareikalaus "aiškiai apibūdinti šios sąjungos reikšmę ir turinį". Su TSRS, sakoma programoje, ji palaikys tradicinius santykius. Savo veikla Europos ekonominėje bendrijoje Prancūzija sieks "Europos susitelkimo", manydama, kad Europos ekonominė bendrija turi gintis "nuo transnacionalinių korporacijų agresyvių veiksmų ir nuo Amerikos bei Japonijos prekių", o jos žemės ūkio ir regioninė politika turi būti visa peržiūrėta.

Prancūzijos komunistų partijos politinis biuras, tuoj po rinkimų paskelbė, jog komunistų partija yra pasirengusi priimti vyriausybės atsakomybę ir visose kitose nacionalinio gyvenimo sferose.

Nauja prezidentinė dauguma turi imtis reikiamų pastangų, kad būtų duotas atsakymas į liaudies lūkesčius. Priklausydama šiai daugumai, Prancūzijos komunistų partija stengiasi padėti.

J. Ž-ka

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Organizuoti darbininkai ruošiasi pajudėti

Vos prez. Reaganui įkėlus koją į Baltuosius rūmus, kaip ant delno aiškiai pasirodė ženklai, kad organizuotiems darbininkams teks turėti didesnių ar mažesnių konfrontacijų su prezidento administracija ir kongreso politikieriais. Visas valdžios aparatas pradeda vykdomuoju ir baigiant legislatyviu, pasuko į kelią turčius daryti turtingesniais, o biednus biednesniais, — iš tų, kuriems labiausia reikalinga — atimti, o tiems, kurie labiausia godūs — duoti. Kapitalizmo sąlygomis valdančiosios klasės tokia politika seniai visiems yra žinoma, bet kad taip aiškiai išriedėtų į dienos šviesą, kaip išriedėjo atėjus prez. Reaganui su jo leitenantais į valdžią, mažai kas atsimena.

Žinoma, organizuoti darbininkai negalėjo nereaguoti į prez. Reagano administracijos užmačius pasikėsinti į darbo liaudies iškovojimus. Sostinė Vašingtonas kaip mat tapo protestų ir demonstracijų miestu. Pirmieji su daugtūkstantine demonstracija išstojo angliakasiai prieš pasikėsinimą į jų išsikovotą "black lung" programą. Daug tūkstantine demonstracija pasirodė geležinkelininkai prieš užmačius siaurinti subsidijas valdžios remiamiems traukiniams, kas sumažintų apie 70 tūkstančių darbų. Ypač didelės demonstracijos kilo prieš biudžeto balansavimą socialinių programų sąskaita, prieš karinio biudžeto didinimą. O kiek dar mažesnių piketų, pas kongresmanus lankymųsi. Sujudo sukruoto Social Security pensininkai, gaunantys maisto talonus, socialinio aprūpinimo pašalpas, netgi ir karų veteranai. Ir sostinėje, ir didesniuose miestuose visur pasigirdo protestų balsai.

Profsąjungų darbinikiškesni lyderiai pastatė ausis, kas daryti. Kovo 14 dieną daugiau kaip 90 profsąjungų vadovų susirinko Buffalo mieste pasitarti. Ir nutarė rugpjūčio 29 suorganizuoti visos šalies masinę demonstraciją Vašingtone. Šis sumanymas nuaidėjo per visą šalį. Profsąjungų lokalai, įvairios darbo žmonių pažangios organizacijos stojo entuziastingai už sumanymą. Kampanija už demonstraciją ėmė didėti visur.

AFL-CIO profsąjungų biurokratai su savo prezidentu Lane Kirkland suabejojo, ar tai protinga. Pagaliau gegužės 7 dieną ir AFL-CIO vykdomasis komitetas nutarė, jog reikia demonstruoti. Už demonstraciją pasisakė ir pats Kirkland. Rašant šiuos žodžius dar nežinia, koki mėnesį ir dieną AFL-CIO organizuos demonstraciją, bet vykdomasis komitetas jau išrinko komitetą demonstracijos organizavimui, ir prez. Kirkland prižadėjo finansuoti demonstracijos organizavimą. Pažangiosios profsąjungos sveikina šį AFL-CIO vykdomojo komiteto nutarimą.

Vadinasi, organizuoti darbininkai ruošiasi rimtai pajudėti prieš prez. Reagano administracijos užmačius sunaikinti darbininkų iškovojimus.

Smūgiai reakcinės mašinos propagandai

Po per prezidentinius rinkimus respublikonų laimėjimo reakcinės propagandos mašinos teiginys, kad "pasaulis krypsta į dešinę", nepasiteisina. Kaip respublikonų užsukta reakcinės propagandos mašina yra suklydusi, parodė Prancūzijoje prezidento rinkimai ir Anglijoje lokaliniai rinkimai.

Ypač skaudų smūgį smogė reakcinės propagandos mašinai prezidento rinkimai Prancūzijoje, kur rinkimus laimėjo socialistas Francois Mitterand antrame rinkimų rate bendram fronte su komunistais.

Jo rinkiminės kampanijos politinė platforma buvo — nacionalizuoti bankus, apdraudus kompanijas, plieno, aviacijos pramonę ir kitas pramonės šakas, organizuoti naujų darbų ir didinti viešąsias išlaidas socialiniams reikalams. Ypač entuziastingai į šią jo politinę platformą atsiliopė jaunimas, kurio darbo rankoms rinkos Prancūzijoje beveik nėra, kai ryšium su pralaimėjusio rinkimus prez. Valery Giscard d'Estaing ekonomikos politika sukeltu nedarbu apie 2 milijonai žmonių neturi darbo. Socialistui Francois Mitterand laimėti daug padėjo ir komunistai, sutikę su jo politine platforma ir pasižadėję jį remti valdžioje Prancūzijos liaudies interesų vardan.

Kokia kryptimi, kaip socialistas, Francois Mitterand pasuks Prancūziją — sunku pasakyti. Tačiau iš komunistų entuziastingo pasisakymo už jį ir prižadėjimo kooperuoti duodasi suprasti, vargiai jis nueis daugelio "socialistų" keliais. O be to, Prancūzijos šalies ūkis reikalauja rimtų politinių operacijų, atsisakančių nuo sustabarėjusios kapitalistinės ekonomikos. Nedrašu pranašauti, ar socialistas prezidentas Prancūziją bandys ištraukti iš išsivysčiusių šalių imperialistinės orbitos, bet...

Kaip bebūtų, tačiau šis Prancūzijos kairiųjų jėgų laimėjimas yra neginčijamai skaudus smūgis Vašingtono respublikonų užsuktai reakcinės propagandos mašinai, kad "pasaulis krypsta į dešinę". O turint galvoje

2

DIENOS TEMOMIS

STUDENTAI RIMTAI PASIPIKTINĖ

Kaip kasmet, taip ir šiemet universitetuose gegužės mėnesį vyko iškilmingų aktų (commencement) dienos, buvo kviečiami aukšti valdžios pareigūnai pasirodyti, pasakyti kalbas. Ir kas šiemet davėsi! Kur tik buvo pakviesti aukštesni valdžios pareigūnai, visur studentai šturmavo prieš juos.

Harvard universitetas sukėlė triukšmą prieš "svečią" viceprezidentą George Bush, Syracuse universitetas — prieš sekretorių Alexander M. Haig, Pittsburgo universiteto studentai suorganizavo didelį piketą prieš Jungtinėms Tautoms ambasadorę Jean Kirkpatrick, ir taip visoje eilėje universitetų.

Ypač didelį triukšmą sukėlė Notre Dame universiteto studentai prieš pakviestą pasakyti kalbą prez. Reaganą. Čia studentai net dirbtinėmis kapinėmis pavaizdavo žuvusių Vietnamo kare amerikiečių kapines.

Visur girdėjosi šūkių prieš Vašingtono kišimąsi į El Salvadoro vidaus reikalus, prieš švietimo programos mažinimą, prieš karinį biudžetą.

AMERIKOS KONGRESAS UŽSIKRĖTĖS MILIJONIERIAIS

Kaip atstovų butas, taip senatas, išties, užsikrėtę milijonieriais. Todėl nė truputį nenuostabu, kad kaip prez. Reagano administracija, taip ir kongresas daro viską, kad kapitalui, didžiajam bizniui ir monopolinėms korporacijoms būtų naudos. Liaudies interesai jiems terūpi tik tiek, kiek iš tų interesų yra naudos jiems, politikieriams milijonieriams.

Štai, kaip negali nuslėpti netgi komercinė spauda, atstovų bute yra 21 milijonierius, o senate 14 ir gal net 29 milijonieriai. Jų algos yra po beveik \$70 tūkstančių per metus (\$60,662.50), iš šalies dar gali užsidirbti per metus po \$9,100. O stengdiemės patekti į atstovų Būtą ar Senatą, rinkiminėms savo kampanijoms jie išleidžia po kelis milijonus. Vadinasi, kad ir brangiau kaštuoja rinkiminė kampanija, negu gaus algos, vis tiek į kongresą lenda per "gvožtą". Pavyzdžiui, Ohio demokratų senatorius Howard M. Metzelbaum kitais metais savo rinkiminei kampanijai galvoje išleisti \$3.5 milijono. Ar senatoriaus alga ir uždarbiai už paskaitas per ketverius metus tiek surinks? Niekad. Bet daro viską, kad rinkimus laimėtų. Kodėl? Komentarų nereikia.

DOLERIS DAROSI POPIERIUKAS

Kiekvienam kiek nors senesnio amžiaus galvojančiam žmogui nereikia nė aiškinti, jis pats žino, kad tie laikai, kai doleris buvo pinigas, praėjo, iš dolerio darosi vis labiau popieriukas. O namų šeiminkėms tai pastebi kiekvieną kartą, kai tik nueina į supermarketą ko nors pirkti.

Anglijoje lokalinius rinkimus, per kuriuos Darbo partijos kandidatai iš konservatorių atėmė daugiau kaip 900 vietų, smūgis dar skaudesnis.

Nemalonus Vašingtono respublikonų užsuktai reakcinės propagandos mašinai faktas yra ir tas, kad pagal apklausą Anglijoje už konservatorius ir jų premjerę Margaret Thatcher tebusuotų vienas iš trijų balsuotojų.

Kad taip yra, rodo ir statistikos duomenys. Vadinamoji Conference Board priėjo išvadą, kad keturių asmenų šeimos pajamos per metus \$22,000 lygu 1970 metais turėtoms \$10,000 pajamoms. Girdi, per praėjusį dešimtmetį dolerio perkamoji vertė nukrito daugiau kaip perpus.

Infliacija grindžia kelią bankrotui. Kaip per Pirmąjį pasaulinį karą mukamuotos Rusija ir Vokietija priėjo prie bankroto, caro rubliai ir kaizerio markės perkamoji vertė tiek nukrito, kad žmonės bankrotais dekoruodavo butų sienas. O Ciang Kai-šeko Kinijoje, bankroto išvakarėse, ant svarstyklių reikėdavo uždėti tiek pinigų, kiek sveria duona.

Nejaugi ir doleris susilauks tokio likimo!

NIEKAD TOKIO PASAULIO NESUKURS

Kuo toliau, vis labiau aiškėja, kad valstybės sekretorius Alexander M. Haig yra visa savo esybe Amerikos imperializmo atstovas. Štai ką jis pareiškė Syracuse universitete: girdi, pagrindinis dabartinės JAV politikos tikslas — sukurti "tokį pasaulį, kuris būtų palankus" vadinamiesiems "Amerikos idealams".

Kokie Amerikos idealai yra, žinome visi, kurie nors kiek protaujame. Jie yra savo monopolinėms daugnacionalinėms korporacijoms čiułpti neišsivysčiusių tautų darbo syvus, dominuoti kaip ekonomiškai, taip politiškai silpnesnes šalis, nesiskaityti su jokių padorumu bile iš to yra milijoninių pelnų.

Tokius "idealus" žmonija, ypač Trečiojo pasaulio tautos, yra atmetusios, kovoja prieš juos, ir kovoja sėkmingai, vis labiau Amerikai rodydamos špygą.

Tokio pasaulio, kad būtų palankus tokiems Amerikos idealams, kokius turi galvoje sekretorius Haig, niekad nei sekretorius, nei pats biasas nesukurs. Nūdien pasaulis nebe toks, koks buvo, kai sekretorius dar neavėjo kelnaičių. Pasaulio žmonija vystosi pažangos keliu ir to niekas nesulaukys.

TRUMPAI

— Massachusetts valstijos Amherst universiteto pareigūnai sako, jog ateinančiais mokslo metais daugiau kaip 10 procentų studentų nebe grįš universitetan dėl mokslo pabrangimo. Kituose universitetuose irgi tas pats.

— Kalifornijoje prieš kurį laiką vyko Social Security pensininkų konferencija. Nežiūrint kad konferencija davė žinias beveik visiems (20) žinių biurams, bet didžiojoje spaudoje apie konferenciją nebuvo nė žinutės. Radijas ir televizija konferenciją irgi ignoravo.

— Federalinės valdžios tarnautojai kritikuoja vykusias apklausas dėl biudžeto apkarpyimo. Sako, kongrese buvo taip skubiai vykdomi, kad daug suinteresuotų grupių atstovai neturėjo progų pareikšti savo nuomonės.

Vilnis, 1981 birželio 11

Vytautas Alseika apie Amerikos laikraščius

Vytautas Alseika, buvęs VLIKO etatinis tarnautojas, kaip atsimename, prieš keletą metų metė "va-duotojus", visokius Lietuvos "laisvintojus" ir grįžo Lietuvon nuolatinam gyvenimui. Dabar jis tenai dirba plunksnos darbu, bendradarbiauja laikraščiuose. Gegužės 5 dienos "Tiesoje" tilpo jo straipsnis "Kas slypi už "Laisvių" skaistės". Manom straipsnis bus įdomus ir "Vilnies" skaitytojams. Perspausdiname taip, kaip parašytas. Red.

Amerikoje leidžiama daugybė laikraščių bei žurnalų. Bet tas, kas seka JAV spaudos gyvenimą, negali nepastebėti, kad dienraščiai ten vis mažėja. Nuolat girdime apie laikraščių pardavimą ir pirkimą. Spauda čia jau seniai virto preke...

Jungtinių Valstijų politiniai veikėjai mėgsta papostringauti apie "spaudos laisvę". Ji tiesiog liaupsinama. Tačiau nemaža pavyzdžių liudija visai ką kita. Pavyzdžiui, 1971 metais trys dienraščiai paskėbė dokumentus, demaskuojančius Amerikos agresiją Vietname. Šių medžiagų autoriai (tarp jų — B. Elsbergas) skaudžiai nukentėjo.

Ne kartą teko klausytis senatorių, kongresmenų, kurie teigė, jog Amerikoje "leidžiama rašyti apie viską"... Išties buržuazinės spaudos etika sunku su kuo nors sulyginti — čia galima tyčiotis net iš pačių švenčiausių dalykų. Tačiau ar tai yra "laisvė"?

Štai vienas tokių pavyzdžių: 1979 metų pavasarį iškelta byla žurnalui "Progresiv" dėl to, kad jis buvo paruošęs straipsnį (paruošęs, bet... nepaskelbęs), kuriame buvo atvirai pasisakoma prieš ginklavimosi varžybą.

Tikroji įnirtingo puolimo priežastis, anot "Progresiv" redaktoriaus Ervino Nelo, buvusi ta, kad numatyto straipsnio kryptis aiškiai nepatiko valdžiai ir būtų palietusi kai kurių korporacijų interesus. Savime suprantama, kai paliejami koncernų interesai, "spaudos laisvė" traktuojama visiškai kitaip.

Štai kodėl Amerikos spaudoje, kaip ir visame šalies gyvenime,

jaučiamas "didžiojo biznio" pulsas.

... Dar tebegyvuojant šacho režimui Irane, žurnalo "Niusvyk" vyriausiasis redaktorius A. Borčgreivas ilgus metus palankiai rašė apie monarchą ir jo režimą. Atlyginimas redaktoriui buvo du persiški kilimai, kiekvienas 10 tūkstančių dolerių vertės.

Už keliasdešimt ar daugiau milijonų dolerių bet kurį JAV dienraštį ar žurnalą gali nupirkti ne tik finansiškai pajėgus JAV biznierių, bet ir užsienietis.

Supirkus keletą stambių laikraščių, atsiranda spaudos koncernai. Bet tai ne naujiena Amerikoje, nes jie ten buvo žinomi dar XIX amžiuje.

Jei keli dienraščiai priklauso korporacijai, tai skaitytojai gauna neobjektyvią informaciją, tokią, kuri naudinga šeiminkui. Jei korporacija artima Vašingtono valdžios sluoksniams, Pentagonui, ginklų gamybos koncernams, tai laikraštis visuomet palankiai vertina valdžios politiką, ginklavimosi varžybą, reakcingus įstatymų projektus.

Daugelis Amerikos dienraščių Vietnamo karo metu aukštino tariamus JAV laimėjimus, nuslėpdavo pralaimėjimus.

Reklama, komercija galutinai įsigalėjo Amerikos spaudoje. Kiekviena bendrovė gali nusipirkti savo prekei reklamuoti laikraščio puslapį ar jo dalį. Per spaudą galima šlykščiausiais būdais naikinti savo priešus — ar tai būtų pažangios organizacijos, neįtinkant politikai, verslininkai, ar konkuruojančios monopolijos.

Markas Tvanas yra pasakęs: "Tiesa — mūsų brangiausias pasiekimas. Elkimės su ja atsargiai". Spaudos magnatai šio šūkio nenori girdėti. Todėl nestebėtina JAV gyventojų nepasitikėjimas informacijos šaltiniais. Hario įstaigos apklausos duomenimis, tik 29 procentai amerikiečių tiki televizijos žinioms ir vos 19 procentų JAV piliečių pripažįsta, kad dienraščiai, žurnalai skelbia tiesą.

L. Brežnevo kalbos apie Afriką ištraukos

Praėjo tie laikai, kai Afrika buvo engėjų užsieniečių tėvonią, kai sprendimai dėl Afrikos tautų likimo būdavo priimami už jų nugaros, siaurame kolonijinių valstybių ir tarptautinių monopolijų rate.

Laikotarpiu po Antrojo pasaulinio karo nepriklausomybę įgyjo maždaug penkiasdešimt Afrikos valstybių. Jų įsijungimas į tarptautinį gyvenimą inėšė į pasaulinę politiką gaivia, sveiką srovę. Gera šių valstybių pažūrų ir lūkesčių reiškėja yra Afrikos vienybės organizacija, kuri paskelbė kilnų tikslą — sutelkti Afrikos tauta antiimperialistiniais pagrindais.

Šiandien Afrikos vaidmuo tarptautiniuose reikaluose yra svarus neginčijamas. Sprendžiant pagrindines mūsų laikų problemas, jos balsas skamba vis tvirčiau.

Su tuo nenori susitaikyti imperialistai, tiesioginiai ipėdiniai tų, kurie geležimi, ugnimi ir krauju pavergė laisvas tautas, kurie jas dešimtmečiais plėšė ir engė. Jie Vilnis, 1981 birželio 11

mėgina primesti tarptautinei bendrijai savą tvarkos pasaulyje supratimą, kuris pateisintų neokolonijinį plėšikavimą, diktato ir smurto metodus, leistų numalšinti nacionalinio išsivadavimo judėjimus.

Mūsų pozicija čia diametraliai priešinga.

Mes už tai, kad Afrikos tautos galėtų savarankiškai nustatyti savo vystymosi kelius, kad jų pasirinkimo laisvė būtų gerbiama. Mes ryžtingai stojame prieš imperializmo mėginimus paversti Afrikos žemyną dar vienu karinės-politinės konfrontacijos regionu.

Tegul Afrika būna taikos žemynu, be užsienio karinių bazių ir be branduolinio ginklo. Mes už tai, kad Afrikos vienybės organizacijos pasiūlymas paversti Afriką nebranduoline zona būtų įkūnytas konkrečiu susitarimu, esame pasirėngę daryti viską, ką galėdami, kad toks susitarimas būtų paremtas.

Tegul Afrika visiškai atsikrato kolonializmo, rasizmo ir aparteido liekanų, nusikalstamo rasistų šei-

TRUMPAI ŠIS TAS APIE KUBA

Daug įdomaus esame skaitę apie Kubą, tą 44,218 kvadratinų mylių ploto salą su 1,600 mažyčių salelių, Kolumbo atrastą 1492 m. spalio 28 d. Visko matęs keliautojas tada parašė: "Tai pati gražiausia žemė, kurią kada nors matė žmogaus akis". Šią nuostabią salą Ispanijos kolonizatoriai be gailesčio niokojo daugiau kaip keturis šimtmečius. Beveik visai išnaikino vietinius gyventojus — trijų genčių indėnus. Prestigiu darbo jėgos, čia atvežė Afrikos negrų. Ispanai, negrai, kreolai, mulatai — dabartinių kubiečių protėviai. Jiems teko vilkti sunkų kolonizacijos jungą, ilgus metus trukusi jų kova su išnaudotojais 1902 m. baigėsi daline pergalė — Kuba buvo paskelbta nepriklausoma. Deja, tai buvo formalus aktas — faktiškai ji tapo JAV pusiau kolonija.

Skaudi kubiečių tėvynės meilė. Ji pareikalavo daugybės ištvermingų, pasiaukojančių kovotojų už laisvę. Stipri kubiečių tėvynės meilė. Sunkioje kovoje ji nugalėjo.

Santiago de Cuba. Čia priplaukė dabar jau legendinis jūrų kateris "Granma", iš kurio išlipė Fidel Castro vadovaujami narsuoliai 1953 m. liepos 26 d. drąsiai šturmavo

Monkado kareivines. Vešliai augmenija apaugę Sieros Maestro kalnai buvo revoliucionierių, stojusių prieš Batistos diktatūrą, bazė.

1959 m. sausio 1 d. Kuboje nugalėjo liaudies demokratijos, agrarinė, antiimperialistinė revoliucija, vėliau ji peraugo į socialistinę.

Kuba — pirmoji Lotynų Amerikos šalis, kur nebėra beraščių, nereikia mokėti už vidurinį mokslą, gydymą. Šiandien su Kuba diplomatinis santykius palaiko 118 pasaulio valstybių. Pelnytą pagarbą ir pripažinimą ši socialistinė šalis išsikovojo tarp neprisijungusių šalių. Pagal savo galimybes ji teikia ekonominę ir techninę pagalbą Afrikos šalims: Angolai, Tanzanijai, Gvinėjai, Etiopijai.

Socialistinė Kuba — agrarinė-industrinė 10-ties milijonų gyventojų šalis. Ji graži palmėmis, žydinčiais medžiais, cukrašvendrių plantacijomis, citrusinių giraitėmis, bananų ir ananasų plotais, tabako laukais, kavos krūmeliais... Graži Kuba su savo 36 uostais, cukraus fabrikais, augančiais pramonės gigantais, 26 aukštosiomis mokyklomis, kuriose mokosi apie 160 tūkstančių studentų. J. Peroba

Kinija daro viską, kad sumenkinus TSRS politiką

Pasaulio visuomenei vis aktyviau remiant taikingą Tarybų Sąjungos komunistų suvažiavimo programą, kurios taip pat negali ignoruoti daugelio valstybių vyriausybės ir įtakingi sluoksniai, Pekino propagandistai dabar pradėjo įnirtingą kampaniją prieš naujus Tarybų Sąjungos pasiūlymus, kurios tikslas — sumenkinti jų reikšmę, sukelti abejonių Tarybų Sąjungos politikos nuosirdumui. Pekinas tiesiog reikalauja, kad Vakarai nepasiduotų "Tarybų Sąjungos gudrybėms", "neturėtų iliuzijų" ir pan.

Kinijos spauda spausdina ištisas serijas straipsnių ir komentarų, kuriuose visai kartojami prasimanymai apie tai, kad esą TSRS užsienio politikos iniciatyvos yra tik "masalas" Vakarams, kuriuo Maskva tariamai "mėgina suskaldyti sąjungininkus Vakaruose", kad girdi TSRS siekia "sušvelninti Vakarų poziciją", "izoliuoti JAV" ir t. t.

Tuo pačiu Pekino lyderiai vėl pasirodo kaip įnirtingi įtempimo

mininkavimo ten, kur šiandien dar tebėra jų valdžia. Mes nuolat stojame prieš neteisėtą Namibijos okupaciją. Mes simpatizuojame teisingai Namibijos liaudies kovai, kuriai vadovauja tikra jos atstovė — SVAPO. Ir mes tikime, kad netoli diena, kai ši kova pasibaigs pergalė.

Mes norime, kad Afrika visiškai įveiktų kolonijinės praeities palikimą — badą, skurdą, ligas, kultūrinį atsilikimą. Mes norime, kad sėkmingai pasibaigtų išsivadavusių šalių kova už ekonominę nepriklausomybę, prieš imperialistinių monopolijų išgalėjimą, už teisingos tarptautinės ekonominės tvarkos įvedimą.

Visais žemyno turtais turi disponuoti patys afrikiečiai.

Tarybų Sąjunga visada teikė ir teiks Afrikos tautos visokeriopą paramą, kad šie kilnūs tikslai būtų pasiekti.

mažinimo priešininkai. Ir pirmiausia jie užsipuolė du Tarybų Sąjungos pasiūlymus — dėl moratoriumo vidutinio veikimo nuotolio raketų dislokavimui Europoje įvedino ir dėl pasitikėjimo priemonių Toliuosiuose Rytuose.

Nesunku paaiškinti tokią nervingą, isterišką Pekino reakciją į taikų Tarybų Sąjungos puolimą. Bet kurie žingsniai, įgalinantys mažinti įtempimą tame ar kitame pasaulio rajone, atkurti savitarpio pasitikėjimo atmosferą, neatitinka Kinijos vadovų planų. Jie vis dar tikisi sulipdyti "kuo plačiausią antitarybinį frontą". Juo remdamiesi, Kinijos vadovai stengiasi realizuoti savo didžiavalstybinius hegemonistinius planus.

Visiškai akivaizdu, kad dabartinis Pekino kursas sudaryti naujus įtempimo židinius Pietryčių Azijoje, provokuoti kišimasi į suverenus Afganistano reikalus ir siekti kitų negražių tikslų iš esmės prieštarauja TSKP XXVI suvažiavimo pasiūlytos Taikos programos dvasiai ir turiniui. Bet šis Kinijos kursas atitinka reakcinių JAV sluoksnių, NATO, karinių pramoninių monopolijų vadeivų vykdomos politikos tikslus ir principus.

Laikydamosi tokių pat nekonstruktyvių pozicijų, kurioms svietimas rūpinimasis taika, įtempimo mažinimu ir bendradarbiavimu, Pekino propaganda atsiliepė ir į TSKP suvažiavimą patvirtintą Tarybų šalies pasiryžimą grįsti santykius su Kinija geros kaimynystės pagrindais, siekti juos normalizuoti.

Tokia Pekino linija visiškai prieštarauja tikriesiems kinų tautos interesams. Ji naudinga tik tiems sluoksniams Vakaruose, kurie tikisi pasinaudoti Pekino vadovybės priešišku Tarybų Sąjungai, socialistinei sandraugai savanaudiškais, imperialistiniais tikslais.

Iš "Tiesos"

Vietnamui daugiausia padeda Tarybų Sąjunga

Išvadavus Pietų Vietnamą ir susivienijus 1976 m. Siaurei ir Pietums į vieną valstybę — Vietnamo Socialistinę Respubliką — atsirado sąlygos socialistinei visuomenei sukurti visoje šalyje.

Tarybų Sąjunga, kitos socializmo šalys, formuodamos savo santykius su Vietnamu, pirmiausia yra užsibrėžusios visokeriopa padėti Vietnamo Socialistinei Respublikai realizuoti ekonominį kursą, kurį išskėlė Vietnamo komunistų partijos IV suvažiavimas: maždaug per 20 metų iš pagrindų baigti perėjimą iš smulkios gamybos į stambiają socialistinę gamybą. Socialistinių šalių užsienio ekonominė strategija Vietnamo atžvilgiu reiškia, kad jam reikia suteikti ekonominę pagalbą vadinamosiomis prioritetinėmis kryptimis. Joms pirmiausia priskirtina pagalba kuriant bazines pramonės šakas, kurios pirmiausia sudaro materialines gamybinės sąlygas kuo greičiau plėtoti tradicines ir labiausia dabar išvystytas šakas: žemės ūkį, žuvų ir miškų ūkį, lengvąją ir namudinę pramonę. Jos gali duoti reikiamų sankaupų ir pakelti gyventojų gyvenimo lygį. Kitos kryptis — padėti formuoti ir plėtoti gamybinę infrastruktūrą (elektrines, transportą, materialinę techninę aprūpinimą, uostus, sandėlius ir t. t.) ir savą statybos bazę, kad būtų sparčiai išvystytos gamybinės jėgos.

Tarybų Sąjunga yra pagrindinis vartojamųjų ir gamybinės paskirties prekių tiekėjas Vietnamui. Kaskart vis daugiau tiekama labai deficitinės produkcijos, iš jos naftos produktų, valcuotų juodųjų metalų, cheminių trąšų, medvilnės pluošto, vartojamųjų prekių, be kurių Vietnamo ekonomika negalėtų normaliai funkcionuoti ir vystytis. TSRS padėjo Vietnamui statyti 269 liaudies ūkio objektus, iš kurių daugumą jau atiduota naudoti. Dabar statomi 93 objektai. Tarybų Sąjungos techninės pagalbos Vietnamui mastai šiuo metu prašoka jos pagalbą kitoms socialistinėms šalims, išskyrus Mongoliją. Įmonėse, pastatytose TSRS technškai padedant, gaminama 100% alavo, iškasama 89% anglis, gaminama 35-50% elektros energijos, taip pat išauginama didelė dalis techninių

augalų (arbatos, kavos, natūralaus kaučiuko), ir vaisių (ananasų, bananų ir kt.). Kitos socialistinės šalys taip pat teikia Vietnamui esminę pagalbą, plėtojant pramonės gamybą, infrastruktūrą, statybos ir montavimo bazę, tropinį žemės ūkį, jūrų transportą. Antai žemės ūkio žaliavą perdirbančias gamyklas padeda statyti Bulgarija, Vengrija stato lengvosios pramonės ir elektrotechnikos įmones, įrankių, veterinarinės vakcinų, anglis briketavimo gamyklas, Lenkija pastatė silikatinių plytų, surenkamųjų gelžbetonio konstrukcijų gamyklą, stato kitas įmones, iš jų vagonų remonto gamyklą, anglis sodrinimo įmonę ir laivų statyklą. Dešimtys pramonės objektų ir šimtus dirbtuvių padėjo įrengti Rytų Vokietija, Čekoslovakija, Kuba daugiausia padeda plėtoti tropinį žemdirbystę.

Tarybų Sąjungai techniškai padedant, Vietnamas galės smarkiai — daugiau kaip 2 kartus — išplėsti eksportinius šalis išteklius. To dėka jis galės padidinti natūralaus kaučiuko, arbatos, kavos, tropinių daržovių ir vaisių, jūros produktų, parketo, lengvosios pramonės prekių ir kitos produkcijos tiekimus į TSRS. Tai įgalins vėliau plėtoti savitarpio prekybą subalansuotu pagrindu.

Tarybinės organizacijos tiria galimybes plėsti Vietname anglių, alavo, apatitų, boksitų gavybą eksportui. Yra palankios perspektyvos didinti eksporto sektorių ir kitose šakose.

Didelę reikšmę Vietnamo ekonomikai plėtoti turi tropinė žemdirbystė. Pradėjus naudoti plėšinius, patobulintus žemės ūkio šakų struktūrą, Vietnamas gali tapti stambiu kavos, arbatos, natūralaus kaučiuko, kokoso, tropinių vaisių, daržovių ir kitos produkcijos tiekėju pasaulinei socialistinei rinkai. Plėtoti Vietnamo žemės ūkį padeda pirmiausia TSRS. Pradėtus statyti azoto ir superfostato gamyklas. Tarybų šalis padeda aprūpinti valstybinius ūkius žemės ūkio mašinomis. Techninė pagalba teikiama kompensaciniais pagrinčiais. Kurti produktyvų daugiašakį žemės ūkį Vietnamui padeda taip pat Kuba, Rytų Vokietija, Bulgarija ir kitos socializmo šalys. **J. Pūkas**

Amerikai Vakarų Europoje nelabai kas

Savaitraštis "Times" išspausdino straipsnį, kuriame buvo analizuojamos aštrių JAV ir jų sąjungininkų Vakarų Europoje nesutarimų apraiškos ir priežastys.

Savaitraščio nuomone, jie paaiškinami pirmiausia tuo, kad Vašingtonas ir Vakarų Europa visiškai skirtingai žiūri į klausimą "kaip elgtis rusų atžvilgiu" ir NATO bloko veikimo rajone, ir kitur pasaulyje. Reagano administracija, rašo jis, ragina greitai "modernizuoti" ginkluojamąsias pajėgas ir vykdyti Tarybų Sąjungos atžvilgiu griežtą kursą, o Vakarų Europos gyventojai tiki įtempimo mažinimo politika ir tuo, kad galima užkirsti kelią naujam ginklavimosi varžybų etapui. "Times" cituoja vieno Vakarų Vokietijos diplomato pasakymą: "Žmonės čia netiki Tarybų Sąjungos grėsme".

Pažymėtinas, kad JAV sąjungininkų Vakarų Europoje nesutiki-

mas su įvairiais Vašingtono politikos aspektais liečia tokius klausimus, kaip Amerikos karinė pagalba Salvadoro chuntai, karinių išlaidų lygis, taip pat Amerikos vidutinio veikimo nuotolio raketinių branduolinių priemonių dislokavimas Vakarų Europoje, savaitraštis rašo, kad europiečiai ypač rimtai žiūri į derybas su Tarybų Sąjunga ginkluotės apribojimo klausimu, kurias jie laiko "neatididiotina būtenybe".

JAV "ispėjimai" klausimu dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo su Tarybų Sąjunga nepaveikė sąjungininkų Vakarų Europoje, pažymi "Times".

Vakarų Europoje, rašo savaitraštis, "plinta priešiško ir skeptiškumo branduolinio ginklo ir apskritai karinių išlaidų didinimo atžvilgiu nuotaikos".

Pavyzdžiui, Vakarų Vokietijoje judėjimas prieš branduolinio karo grėsmę remiasi ne tik kairiosiomis

Tokie dalykai neturi pasikartoti

Zaksenhauzenas . . . Šis žodis juodomis raidėmis įrašytas į žmonijos istoriją. Čia, už 30 kilometrų nuo Berlyno, buvo viena fašistinių koncentracijos stovyklų. Ji buvo įkurta 1936 metais ir egzistavo iki 1945 metų balandžio 22 dienos, kai čia atžygiavo Tarybinės Armijos kariai. Zaksenhauzeno pragare kentėjo daugiau kaip 200 tūkstančių kalinių iš 34 pasaulio šalių. Gyvų liko nedaug: kas antras užkankintas nacistinių budelių.

Pavasario dienomis buvusios mirties stovyklos teritorijoje prie obelisko fašizmo aukoms atminti tūkstančiai lankytojų padeda gyvų gėlių. Ant kiekvieno krūtinės plastmasinis trikampis — buvusio stovyklos kalinio ženklas.

— Mes — buvusios Ravensbriuko moterų koncentracijos stovyklos kalinės, — sako viena moterų. — Atvykome iš Belgijos. Ravensbriuke lankėmės vakar, ten sutikome savo drauges, kurioms pavyko išlikti gyvoms. Prisiverkėme iki valios . . .

— Aš vadinausi Rašei Koperbak, — sako kita belgė. — Tikrai Ravensbriuke mus šaukdavo ne vardais. Dvejus baisingus metus aš čia buvau ne žmogus, o tik 42802 numeris. Už sabotažą suėmė ir mano vyrą. 1943 metų birželį jį nusiuntė į Osvencimą, kur netrukus užkankino . . .

Daugelis atvažiavusių į Zaksenhauzeną neslepia savo nerimo, kaip svarbu išsaugoti taiką. Lėtai žengia prie memorialo pagyvenęs plačiapetis vokiečių, rankose — gėlės. Aleksandras Kiopenas, Hamburgo senbuvis, darbininkas, komunistas, Ernsto Telmano bendražygis. Praėjęs areštus ir vienuotes, Fulsbiutelio koncentracijos stovyklą prie Hamburgo, stovykloje įkūrė antifašistinę organizaciją Vokietijos karo belaisviams Alžyre . . .

— Užvis baisiausia, — sako jis, — kad dar yra valstybių, kur persekioja už kovą su fašizmu.

Iki 1951 metų Hamburge buvau nacizmo persekiojamų asmenų susivienijimo pirmasis sekretorius. Valdžia vėliau šią organizaciją uždraudė. Nuo 1960 metų spalio mėnesio gyvenu Rytų Vokietijoje. Esu laimingas, matydamas Vokietijos žemėje visuomenę, įtvirtinančią ir ginančią pačius humaniškausius idealus.

Vakarų Vokietijoje tuo tarpu vis didesnę laisvę įgyja neonacistinės organizacijos. Vėl skiepijamas Hitlerio kultas. Policijos saugomi (kad,

sergėk dieve, niekas nesviestų akmenis) buvusieji ir naujieji nacistai įvairiuose Vakarų Vokietijos miestuose ir žemėse rengia savo sambūrius. O nacistų persekiojamų asmenų susivienijimas Hamburge ir Reiniande Falce draudžiamas iki šiol . . .

— Vakarų propaganda, — sako buvęs Zaksenhauzeno kalinys Vilis Miuleris, — nuolat tvirtina, kad naujos amerikinės branduolinės raketos esančios išsigelbėjimo garantija nuo TSRS ir kitų Varšuvos Sutarties šalių grėsmės. Tai jūlus melas.

Aš pats patyriau, kas yra karas ir fašizmas. Po šešerių metų kalėjimo gestapas mane imetė į koncentracijos stovyklą. Daugelis Zaksenhauzeno kalinių asmeninėse bylose turėjo įrašus "riukker unerviunst" (nepageidaujama, kad grįštų). Šis įrašas buvo tolygus mirties nuosprendžiui. Tik nedaugelis, kurių popieriai buvo žymėti šiais žodžiais, išgyveno iki išvadavimo. 1945 metų balandžio 22 dieną, kai Tarybinės Armijos kareiviai atnešė ilgai lauktą laisvę, mums tapo antrąja gimimo diena.

Pirmosios Vokietijos žemėje socialistinės valstybės piliečiai kupini ryžto drauge su Tarybų Sąjunga, visomis pažangiosiomis Žemės jėgomis kovoti prieš naujojo karo grėsmę. Zaksenhauzenas neturi pasikartoti. **V. Krasnokutskis**

BR. JAUNIŠKIO

Ateistinės mintys

Žmogus, tvirtai tikėdamas savo jėgomis, padaro stebuklus.

Kai žmogus netiki, dievo žodžiai negalioja.

Fanatizmas ir protaujantį žmogų padaro kvailiu.

Dažniausiai kaltieji sugeba savo nusikaltimus primesti kitiems.

Jei doras esi tik bijodamas dievo — nesi doras.

Velniai nesiryžtų žmogaus gundyti, jei žmogus nebūtų silpnas.

Religija — biznierių. Ji siūlo žemiškuosius džiaugsmus keisti į dangiškuosius.

Juo tamsesnis buvo žmogus, tuo daugiau bausmių jam sugalvodavo bažnyčia, ir bausdavo dažnai be jokio reikalo.

Kodėl dievas pasmerkė žmogų dar prieš nusikaltimą?

Žmogus pagal savo panašumą sugalvojo dievą. Davė jam protą, ir viešpats galvoja žmogaus mintimis. Tai ne dievas yra amžinas, bet žmogus.

Velnio ragai ir dievo pirštas iškelti aukštyn.

Dievai labai dideli tik labai mažiems.

Kartais ir dievo dovanose tūno šėtonas.

Sakoma, kad sugundyti visus gali tik velnias, o nelabą tik dvi jėgos — moteris ir tinginys.

Velniui nepasirašius sutarties su žmogumi, tik tada pastarasis kreipiasi į angelus.

Kai velnias su raganomis bučiuojasi, dievas uždaro velniams langines.

Vilnis, 1981 birželio 11

Apžvalgininkas

Vidurio Rytai yra intrigų vieta

Nuvertus Irane šacho vyriausybę, suduotas stiprus smūgis "Nixono doktrinai", pagal kurią ginti Amerikos interesus kai kuriuose Žemės rajonuose buvo pavesta JAV satelitams. Iš globalinės imperializmo karinės mašinos iškrito šacho režimas, vaidinęs žandaro vaidmenį Viduriniuose Rytuose.

Irano įvykiai paskatino Ameriką peržiūrėti savo užsienio politiką. Norėdamas viešpatauti pasaulyje, Vašingtonas vos ne visą pasaulį laiko savo tiesioginių interesų sfera.

Viduriniuosius Rytus — Iraną, Pakistaną, Afganistaną, taip pat prigludusias prie jų Persų įlankos šalis JAV oficialiai paskelbė "gyvybinių Amerikos interesų" rajonu, bando joms primesti politinę bei karinę kontrolę. Svarbiausias JAV interesas čia — nafta. Pagal naują užsienio politikos doktriną JAV ketina savarankiškai ginti savo "gyvybinius interesus" šiame regione, tai yra stengtis išlaikyti vietinių naftos šaltinių kontrolę. Beje, Persų įlankos zonoje yra pusė nesocialistinio pasaulio naftos atsargų.

Atviro hegemonizmo politikai Jungtinės Valstijos naudoja karinio, politinio, ekonominio ir ideologinio spaudimo priemones. Vašingtono arsenale — ginkluotos intervencijos prieš nepriklausomas valstybes, teisėtų vyriausybų nuvertimas, reakcingų diktatorių režimų gynimas, antilaudinių kontrrevoliucinių grupuočių rėmimas. Šiuo metu Amerikos imperializmas ypač suaktyvėjo Vyduriniuosiuose Rytuose. JAV atvirai spaudžia Iraną ir kitas regiono šalis, telkia galingas ginkluotąsias pajėgas Persų įlankos ir Indijos vandenyno rajone.

JAV taip pat ketina į Arabijos jūros rajoną atplukdyti bazinius laivus su sunkiosios ginkluotės atsargomis. Nesitenkindami prezidento neturinčias paprastų ginklų rūšių koncentracija, amerikiečiai, kaip rašo spauda, paruošė "riboto branduolinio karo" šiame rajone.

Vašingtonas nenori atiduoti Čekoslovakijos auksą

Čekoslovakijos auksą, apie kurį kalbama, pagrobė nacistai karo metu ir išsivežė į hitlerinę Vokietiją. Paryžiaus taikos konferencijos nutarimu, kurį priėmė vadinamoji trišalė komisija — Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir JAV atstovai — dar 1946 metais, visas auksas — iš viso 24,5 tonas luitais ir senovinėmis monetomis — turėjo būti grąžintas Čekoslovakijos Socialistinei Respublikai.

Tačiau Čekoslovakijos liaudis iki šiol gavo tik nedidelę dalį tų vertybių, kurios jai teisėtai priklausė.

Kaip ir anksčiau, daugiau kaip 18 tonų brangiojo metalo laiko JAV, kurios mėginamos "pagrįsti" savo neteisėtą akciją išskėle — "Amerikos piliečių ir firmų pretenzijų dėl nacionalizuoto turto kompensavimo" — pretekstą. Visai ignoruojamas tas faktas, kad Čekoslovakija jau ne kartą pareiškė, jog ji yra pasirengusi suteikti tam tikrą kompensaciją už nacionalizuotą Amerikos turtą, ir kad 1964 ir 1974 metais buvo parengti atitinkamų susitarimų su Jungtinėms Valstijoms projektai, tačiau juos užblokoavo Vašingtonas.

Vilnis, 1981 birželio 11

variantą.

Svarbi vieta agresyviuose JAV planuose tenka Pakistanui, kurio režimą palaiko amerikiečiai. Visų pirma, aiškina laikraštis "Washington Post", kad Pakistanas yra labai patogioje geografinėje padėtyje, čia yra tinkamų vietų aviabazėms ir kariniams jūrų objektams. Antra, iširus kariniams SENTO ir SEATO blokams, Pakistanas liko vienintele regiono valstybe, išlaikiusi tvirtus karinius ryšius su Vašingtonu. Be to, Vašingtonas Pakistaną laiko svarbiu tarpininku, padedančiu koordinuoti agresyvią politiką su Pekinu.

JAV valdančiųjų sluoksnių suokaltis su Kinijos vadovybe labai pavojingas regiono ir viso pasaulio tautų saugumui. Viduriniųjų Rytų įvykiai išskleidė abejones dėl tikros Amerikos ir Kinijos ryšių esmės. Pradėjusi atvirai bendradarbiauti su imperializmu, Pekino vadovybė norom nenorom pakluso strateginiams JAV sumanymams. Norėdama užtikrinti Amerikos valdančiųjų sluoksnių palankumą, Kinija palaiko hegemonistinius ir agresyviuosius Amerikos imperializmo veiksmus. Pekinas atvirai pritaria Amerikos karinės galios stiprėjimui Indijos vandenyne ir Persų įlankoje.

Amerikos ir Kinijos suokaltis ypač akivaizdžiai išryškėjo Afganistano įvykių fone. Daugelis faktų neginčijamai liudija, kad JAV ir Kinija, veikdamos išvien, stengiasi likviduoti afganų liaudies revoliucinius iškovojimus ir nuversti teisėtą ADR vyriausybę.

Kartu su JAV Kinija aktyviai stengiasi paversti Pakistaną nepaskelbto karo prieš ADR liaudies valdžią placdarmu. JAV ir Kinija moko basmačių gaujas specialiose stovyklose ir bazėse Pakistane ir Kinijoje. Jos pasidalijo, kokius ginklus tiekis afganų maištininkams. Kinija aprūpina juos šaunamaisiais ginklais, minomis, JAV — pabūklais ir minosvaidžiais, prieštankinėmis ir priešlėktuvinėmis priemonėmis. Alf. Sokolovas

O dabar Amerikos valdžia yra pasirengusi žengti dar toliau. Užnot gražinusios auksą, į kurią jos neturi jokių teisių, Jungtinės Valstijos pagal įstatymo projektą planuoja . . . parduoti jį Čekoslovakijos Socialistinei Respublikai rinkos kainomis.

O jeigu, nurodo laikraštis "Washington Post", tokį "pasiūlymą" Čekoslovakijos vyriausybė atmes, auksa atsargos bus parduotos atviroje rinkoje.

Toks tarptautinio finansinio banditizmo aktas, kaip komentuoja apžvalgininkai, turi visai konkretų politinį pagrindą. Kurstydamas tarptautinį įtempimą, Amerikos administracija aiškiai siekia grąžinti pasaulį į "šaltojo karo" laikus, neatmeta jokių priemonių, kad tik būtų išprovokuotas dar didesnis santykių su socialistinėmis valstybėmis paaštrėjimas. Kaip pripažįsta "Washington Post", pritarimas įstatymo projektui — labai akivaizdus mėginimas daryti spaudimą socialistinei Čekoslovakijai.

Prieš kurį laiką, kai kongrese buvo dar tik pradėtas svarstyti šis įstatymo projektas, laikraštis "N. Y. Times", komentuodamas juridinį klausimo aspektą, rašė,

Kaip yra sunku Bolivijoje demokratijai

Rašant šią apžvalgą generolo Garcia Mesos režimas Bolivijoje gyvuoja devynis mėnesius. Kaip pastaraisiais metais tapo įprasta šioje Andų valstybėje, generolas Garcia Mesa atėjo į valdžią po karinio perversmo. Kaip sunku demokratijai Bolivijoje, rodo pastarojo dešimtmečio politiniai įvykiai.

1971 metų rugpjūčio mėnesį generolas Hugo Bansaera nuvertė prezidento Chuano Tores vyriausybę (Ch. Tores neseniai paslaptinomis aplinkybėmis buvo nužudytas emigracijoje Argentinoje).

1978 metų liepos mėnesį karinį perversmą įvykdė šalies karo aviacijos vadas generolas Chuano Pareda Asbun. Pretekstu kariškių pučiui buvo generolo H. Bansaera ketinimai pasiskelbti prezidentu po rinkimų farso.

1978 metų lapkričio mėnesį perversmą įvykdė generolas David Padilja Aransibija, kuris ketino pradėti šalies demokratizavimo procesą, surengė visuotinius rinkimus.

1979 metų rugpjūčio mėnesį Bolivijos prezidentu tapo Valter Gevara Aras.

1979 metų lapkričio mėnesį maištą prieš konstitucinę Ars vyriausybę sukėlė pulkininkas Alberto Bush. Tačiau pulkininko pučiui masiškai pasipriešino šalies darbo žmonės, jo maišto nerėmė dalis valdančiosios klasės. Pulkininkas Bush teišilaukė valdžioje vos dvi savaites.

1979 metų lapkričio mėnesį valstybės vadove buvo paskirta parlamento pirmininkė Lidia Geiler Techada, kuriai vadovaujant buvo

surengti rinkimai ir pergalę pasiekė demokratinė partijų kandidatas Ernán Sousa.

Tačiau 1980 metų liepos mėnesį generolas Luis Garcia Mesa, kad sutrukdytų kairiųjų partijų atstovui užimti prezidento postą, užgrobė valdžią.

Dabartinis karinis režimas Bolivijoje stebina net daug ką mačiusius: bent keletas chuntos ministrų demaskuoti kaip stambaus masto prekiautojai narkotikais. Tam jie naudoja net karo aviaciją ir prezidento tarnybos lėktuvus. Keletas Jungtinių Valstijų laikraščių buvo pateikę įrodymus apie paties diktatoriaus ryšius su kriminaliniais nusikaltėliais.

Pajutęs drebantį savo sostą, generolas Garcia Mesa visais būdais stiprina savo valdžią, susidoroja su galimais konkurentais. Iš chuntos pašalintas vidaus reikalų ministras Luis Ars Gomes, anksčiau pagarsėjęs žiaurumais, susidorojant su streikuojančiais maineriais (diktatorius laikė jį pavojingu varžovu). Namų arešte atsidadė buvęs prezidentas H. Bansaera bei eksdiktatorius A. Bush (jau po perversmo pakeltas į generolus).

Žinoma, labiausiai diktatorius bijo liaudies — gyvenančios bene skurdžiausiai Lotynų Amerikoje — įniršio. Generolo Garcia Mesos kareiviams pavyko suimti pagrindinį veikiančios Bolivijos komunistų partijos CK pirmąjį sekretorių Kole Kuelą, kuris tik po plačios tarptautinės protestų kampanijos buvo paleistas ir išsiųstas iš šalies.

J. Ž.

Japonijos jaunimui pumpuoja į galvas karines nuotaikas

Japonijos salose vis garsiau raginama pertvarkyti dabartinę švietimo sistemą ir nukreipti ją į aršaus militarizmo vėžes. Ypač aktyviai ir rafinuotai jaunimo tarpe idėjas apie "būtinumą" didinti karinius pasiruošimus skleidžia mėginimas sukurstyti "susidomėjimą" karinėmis problemomis ir nelemtomis "savigynos jėgomis" (taip Japonijoje vadinama naujaisiais ginklais aprūpinta armija). Retoje Japonijos miestų gatvėje nepamatysi reklaminių "savigynos jėgų" skydo. Iš spalvotų fotografijų žvelgia žaliukai kariškėmis uniformomis. Čia pat priklijuoti vokai su apmokėtais pašto atvirukais. Juose — verbavimo punktu adresai.

Kariškiai vis labiau atakuoja televiziją. Jie pradeda nuo mažų dalykų: leidimo kariniams orkestrams dalyvauti jaunimo pasilinksminimo programose, kurias kasdien transliuoja telekompanijos. Jaunuoliams kalama į galvas, kad armija šalyje egzistuoja "teisėtais pagrindais" ir yra neatskiriama Japonijos tikrovės dalis.

Spūsties valandomis prie Tokio geležinkelio stočių ir metro vis dažniau išvysi kariškai pasitempusius žmones vienodais pilkais lietais. "Ar nenorite stoti į savisaugos pajėgas?" — kreipiasi jie į jaunus japonus. Sulėtinusiems žingsniui bemat pradeda liaupsinti

remdamasis valstybės departamentu nuomone: "JAV neteisėtai pasielgtų, jeigu parduotų auksą, kuris turi būti grąžintas Čekoslovakijai". S. Ž.

tarnybos armijoje "pranašumus", papasakoja, kad ten "gerai mokoma, gerai maitinama ir duoda puikią pašalpą demobilizuojantis". Paskui įteikia lapelių su verbavimo punktu adresais (jų šalyje jau yra apie 50).

Japonijos karinės žinybos karininkai zuja po mokyklas, ragindami abiturientus stoti į armiją. Atvirą kampaniją už visuotinės karinės prievolės sistemos įvedimą varo Japonijos generalitetas ir karinio pramoninio komplekso atstovai.

Universitetuose ir koledžuose rengiami seminarai "nacionalinės gynybos problemoms", Japonijos ir Amerikos saugumo sutarties įtakai įvairiems gyvenimo aspektams studijuoti". Juose jaunimui diegiama mintis, jog Japonijai "būtinoms" galings ginkluotosios pajėgos.

Prieš mėginimus įvesti mokyklose kareivinių tvarką, sėti paauglių sielose "samurajų dvasią" protestuoja platieji visuomenės sluoksniai, demokratinės partijos, pažangios profsąjungos. "Mes atsisakome spausdinti vadovėlius, raginančius žudyti", — pabrėžiama visos Japonijos spaustuvių darbininkų profsąjungos pareiškimė.

— Bendromis pastangomis visų, kuriems brangi taika, mes negalime leisti, kad mūsų vaikai atsidurtų karo laukuose. Mes turime juos auklėti taikos ir draugystės dvasia, — sako Hirosis Aokis, mokytojas iš Osakos. To reikalauja milijonai japonų, pasisakančių prieš ginklavimosi varžybas, pavojingą militarizmo ir šovinizmo propagavimą tarp jaunimo.

J. Peroba

5

Lietuvos kaimas darosi vis labiau neatpazistamas

Grupė jaunuolių prie Kultūros namų kaime.

Važiuojant gimtojo krašto keliais, dėmesį patraukia daugelis skoningų užrašų: vienur — tai stambūs laukų rieduliai, kitur — meniškai kalta geležis, dar kitur — stogastulpis primenantys drožinėti ažuolo kamieniai. Visi jie žymi kolūkių arba tarybinių ūkių ribas. Gražu, aišku, įsimintina.

Ženklių, žyminių, tarpkolūkinius susivienijimus, nors tokie įsikūrę Aukštaitijoje ir Žemaitijoje, Vidurio lygumoje ir pamaryje, kol kas nėra. Tokia tradicija dar negimė, nors jau ūkiai jungiasi į susivienijimus. Užtat vis ryškesni kiti požymiai, nusakantys, kad socialistinis kaimas yra pakilęs į naują, aukštesnę žemės ūkio kooperacijos pakopą.

Vertėtų vienu kitu sakiniu priminti kodėl, koku tikslu buvo įkurti susivienijimai. Mes dažnai sakome, kad šitas didelis organizacinis persitvarkymas kaime prilygsta antrajai kolektyvizacijai. Be reikalo ekonomiškai nepamatuotai tokie dalykai nesidaro.

Vargingą, susiskaldžiusį vienkiamiais, karo nualintą kaimą paveldėjo tarybinė santvarka. Prisiminkime vieną kitą faktą. Žurnalas "Žemės ūkis" 1939 m. antrajame numeryje rašė: "Pirmiausia tenka pastebėti jei ūkis yra tokio didumo (nuo 0.2 iki 10 ha — Red.), kai viena šeima iš jo negali pragyventi, toks ūkis ne tik neprideda prie valstybės išlaikymo, ne tik nedidina tautos pajamų, bet jis kaskart skursta, jis skurdina visą kraštą". Tokio didumo ūkiai sudarė 50 procentų. Ir nieko nuostabaus, jeigu nuo 1932 iki 1939 m. kasmet iš varžytinių buvo parduodama vidutiniškai 700—1,200 ūkių.

Valstiečių ūkių susijungimas į kolūkius buvo labai reikšmingas etapas kaimo gyvenime. Kas be ko,

šitame dideliame darbe buvo ir sunkumų: nelengva buvo pereiti į stambią gamybą, reikėjo išsiugdyti gerų specialistų, o svarbiausia — pasiekti persilaužimą sąmonėje žmogaus, įpratusio prie savo ūkelio, gyvenančio siaurais interesais.

Na, o jei kolūkis geras, jei dideli derliai, produktyvios fermos kam tas jų stambinimas, kam tarpūkiniai susivienijimai? Ogi tam, kad gyvenimas žengia į priekį, kad mokslas ir technika siūlo savo paslaugas, kad išaugo žemdirbių kvalifikacija. Jungdamiesi į tarpkolūkinius susivienijimus, ūkiai turėjo tokius tikslus: siauriau specializuoti gamybą, kooperuoti lėšas stambiems pastatams statyti, sudėtingai technikai įsigyti, kitiems svarbiems klausimams spręsti bendromis jėgomis.

Kas žemės ūkiu domisi, kas seka jo raidą, gali išvėgti tikrai didelius pasiekimus visose darbo ir gyvenimo srityse. Anksčiau laukuose buvo didelis įvairių kultūrų margumas, dabar be javų, viener daugiausia augina bulves, kitur — cukrinių runkelių ar linų, priklausomai nuo ūkio specializacijos. Kaime iškilo grupės didžiulių pastatų — savotiški kaimiški fabrikai. Štai Panevėžio rajone Eriškių kolūkyje po vienu stogu — 900 karvių, po kitu — 600 telyčių; Radviliškio rajono Šaukoto kolūkyje pastatyta komplekse vienu metu penima 5,000 bulių, o Panevėžio rajono Krekenavos kiaulių kompleksas kasmet tiekis mėsos kombinatui 54 tūkst. bekonų.

Kiekviename rajone, kiekviename tarpkolūkiniame susivienijime tokios naujovės. Taigi galima sakyti, kad šioje kolūkinės kooperacijos pakopoje gyvulininkystė perkeliama iš patalpų, tarnavusių ūkiams pora dešimtmečių, į naujas modernias, kur daug darbų automatizuota, tarnauja elektronika. Pasikeitė

Pasakoja Šešuolių apylinkės komiteto pirmininkas A. Bieris

Prieš keletą metų daug mūsų apylinkės jaunimo palikdavo kaimą, pasieškodavo darbo pramonės įmonėse. Vien per pirmuosius praėjusio penkmečio metus iš Butkūnų ir Šešuolių kolūkių išvyko daugiau kaip pusantro šimto žmonių.

Mano požiūriu, dėl to buvo kaltos ne tik darbo ir buities sąlygos, bet ir kai kurios klaidos, kuriant šių ūkių gyvenvietes. Per menka buvo taip pat ūkių parama žmonėms, įdirbant sodybinius sklypus, tvarkant asmeninį pagalbinių ūkių.

Pastaraisiais metais kolūkių valdybos, partinės organizacijos, apylinkių Tarybos ėmėsi priemonių kolūkiečių darbo ir buities sąlygoms pagerinti. Antai Butkūnų kolūkio gyvenvietėje iškilo nemažai gyvenamųjų namų, abiejuose ūkiuose atvėrė duris vaikų darželiai. Taigi jaunoms moterims dabar gerokai palengvėjo buitinių rūpesčių krūvis, jos gali aktyviau dalyvauti visuomeninėje gamyboje.

Nenuostabu, kad sumažėjo gyventojų migracija į miestus, kad ūkiai daugiau jaunuolių pasiūčia mokytis į kaimo profesines technikos mokyklas. Ypač didelį vaidmenį suvaidino tai, kad kolūkiai ėmė padėti žmonėms įdirbti sodybinius sklypus.

Jau praėjusiais metais Butkūnų kolūkio žemdirbiai bendrame masyve augino 35 ha, o Šešuolių kolūkis — 22 ha sodybinių medžių. Šiomet stengiasi patenkinti dar daugiau kolūkiečių pareiškimu auginti javus bendruose plotuose, juos įdirbti mechanizuotai. Dalis žemdirbių jau pageidauja tokiu būdu auginti ir bulves.

Kai bent dalį sodybinio ūkio pasėlių pasėja, prižiūri, nuima derlių kolūkio mechanizatoriai, žmonės ne tik aktyviau dalyvauja visuomeninėje gamyboje, bet suranda daugiau laiko pagalbiniam ūkiui, gali kultūringiau tvarkyti laisvalaikį.

Nemažai papildomų pajamų mūsų apylinkės darbo žmonės gauna,

ir gyvulininkystės darbuotojas, nes čia darbas reikalauja žymiai daugiau žinių ir mokslo.

Poslinkiai laukuose, fermose daro atitinkamą įtaką visam kaimo gyvenimui. Per palyginti nedidelę laiką atkarpą kaimas nuėjo dideli kelią nuo smulkaus valstiečio ūkio iki stambių kolūkių, tarybinių ūkių. Daug kam atrodė, kad žmogus turi gyventi ten, kur dirba. Taip apie trečdalis naujakurių apsigyveno nedidelėse gyvenvietėse. Šiandien jos neperspektyvios, nes jose sunku patenkinti šiuolaikius žmogaus buities ir kultūros poreikius. Komplekse ar kitame stambiame susivienijimo objekte dirba daug žmonių. Todėl ir gyvenvietės darosi stambios, dažnai didesnės už buvusius valsčių miestelius. Alksnupiai, Labūnava, Juknaičiai, Skaistgirys, Birutė, Kuliai, Mosėdis senąjį kaimą primena daugiau pavadinimais. Čia dabar yra viskas, ko reikia žmogui — mokyklos, ambulatorijos, valgyklos, parduotuvės, vaikų darželiai, kultūros namai... Galima tvirtinti, kad šiandieninis kaimas naudojasi ir miesto patogumais, ir kaimo privalumais.

Kaimas, kokį prisimena senoji karta, dešimtmečiais buvo tarsi sustingęs. Tarybinis gyvenimas davė impulsą, — iš pradžių kolūkio kūrimo idėją, dabar — naują kooperacijos formą.

A. Kezys

parduodami valstybei gyvulius, pieną, kitą asmeninio pagalbino ūkio produkciją. Vien pernai iš kiekvienos apylinkės gyventojų asmeninės karvės buvo parduota vidutiniškai po 2,992 kg pieno. Tai po 500 kg daugiau negu vidutiniškai rajone.

Mat ir ūkiai, ir apylinkės Tarybos stengiasi palengvinti žmonių pristatyti atliekamą pienu. Apylinkėje veikia septyni surinkimo punktai, iš kurių šeši — kilnojami. Jie apvažiuoja kaimus ir sodybas, kad pasiektų kuo daugiau šeimų. Gerą pavyzdį rodo surinkimo punkto vedėja komunistė E. Darulienė. Pernai šiame punkte buvo supirkta 239 tonos pieno — dvigubai daugiau negu 1976 metais.

Be to, apylinkės kolūkiai padeda žemdirbiams auginti gyvulius. Antai pernai Burkūnų kolūkis gyventojams pardavė 2,173, o Šešuolių kolūkis — 868 paršelius. Nenuostabu, kad iš apylinkės gyventojų pernai supirkta beveik 800 cent mėsos.

Su pritarimu sutikome nutarimą dėl papildomų priemonių žemės ūkio produkcijos gamybai didinti gyventojų pagalbiniuose asmeniniuose ūkiuose. Dabar kolūkių valdybos, apylinkių Tarybos, kitos organizacijos įpareigojusios gyventojams dar geriau padėti tvarkyti pagalbinių ūkių, apsirūpinti pašarais, ilgesniam laikui skirti ganyklas.

Įgyvendinant šio nutarimo nubrėžtus uždavinius, turėsime dar nemažai padaryti. Daugelis mūsų apylinkės gyventojų gali išauginti ir parduoti ūkiams daugiau gyvulių. Juk apylinkėje laikoma daugiau kaip 600 karvių, per tūkstantį kiaulių, daugiau kaip 200 avių, nemažai prieauglio. Kolūkių valdybos turėtų surasti galimybių jau šiemet skirti žmonėms geresnes ganyklas, o prekybinės organizacijos — geriau aprūpinti žemdirbius kombinuotaisiais pašarais už parduotą pienu.

Kai ūkiai, visos organizacijos suteiks svaresnę paramą, palengvės asmeninio pagalbino ūkio tvarkymo našta, bus išauginta daugiau gyvulių, bus daugiau gėrybių namuose, daugiau gyvulininkystės produkcijos gaus ir visuomenė.

AGROCHEMINIAI BŪRIAI

Nemažą paramą Telšių rajono žemdirbiams šį pavasarį teikė praėjusių metų sąjunginio socialistinio lenktyniavimo nugalėtojas — rajono gamybinio agrocheminio žemės ūkio aptarnavimo susivienijimo kolektyvas. Dvi pajėgios brigados į ūkių laukus išgabeno daugiau kaip 12 tūkstančių tonų trąšų. Autobarstytuvais ir žemės ūkio aviacijos lėktuvais patręšė apie 15 tūkstančių hektarų žalienu ir žiemkenčių.

VANDENS TELKINIAMS SVARINTI

Žemės ūkio projektavimo ir Antano Sniečkaus politechnikos instituto specialistai Jonavos rajono Šveicarijos gyvenvietėje paruošė modernios nutekamojo vandens stoties projektą.

Miesto specialistų darbais susidomėjo ir broliškų respublikų inžinieriai, architektai. Žemės ūkio projektavimo institute dabar atliekami Gruzijos, Moldavijos, Rusijos Federacijos, kitų respublikų užsakymai.

Vilnius, 1981 birželio 11

Apie telefonus Vilniuje

Vyresnysis inžinierius Vytautas Skliutas ir elektromechanikė Rita Puchman.

Elektromechanikė Alina Dovda tikrina aparatūros darba.

Prieš aštuoniasdešimt penkerius metus Vilniuje buvo pastatyta pirmoji Lietuvoje telefono stotis. 1900-aisiais ji turėjo 391 abonentą. Jie galėdavo kalbėti tik su tos pačios stoties klientais tame pačiame mieste. Pirmosios vietinės reikšmės tarpvietinės telefono linijos buvo nutiestos prieš Pirmąjį pasaulinį karą Panevėžio, Šakių, Šiaulių apskrityse. O dabar Vilniuje arti 100 tūkstančių abonentų, juos aptarnauja devynios stotys. Aparatų skaičiumi tūkstančiui gyventojų Vilnius užima vieną pirmųjų vietų visoje Tarybų Sąjungoje. Telefonu gali gauti bet kokią informaciją, gali be vargo pasikalbėti su kitų miestų, respublikų, valstybių gyventojais.

Naujoji Vilnia, pramoninis respublikos sostinės rajonas, ilgą laiką buvo nuskriaustas telefonizacijos atžvilgiu. Čia veikusi senutė telefono stotis tepajėgė aptarnauti 1,600 abonentų. Natūralu, automatinio tarpvietinio ryšio. Jos aparatūra atsiliko nuo laikmečio reikalavimų. Dažnai iš kitų Vilniaus kampelių skambindavai neprisiskambindavai į Naująją Vilnių, Pavilnį. O ir girdėjai veikia tarškesį nei pašneko balsą. Ne sykį į pokalbį įsiterpdavo kitas abonentas...

Neseniai Naujojoje Vilnioje pradėjo veikti nauja automatinė telefono stotis. Vilniaus miesto telefono tinklas galutinai pervestas į šešiaženklę numeraciją. Nebėra senajai stočiai būdingų trūkumų. Čia naujas — dažnuminis — darbo principas. Sutankinimo aparatūra "Kama" leidžia dviem laidais kalbėti išsyk 30 abonentų.

Naujoji ATS turi 6,000 abonentų. Statant pastatą buvo atsižvelgta į augančius gyventojų poreikius: ilgainiui stotis aptarnaus 10 tūkstan-

čių klientų.

Erdvi, moderni naujoji automatinė telefono stotis. Pirmajame aukšte įsikūrė remontininkai. Jiems nereikia daug aiškinti, kaip sugedo telefonas. Paprasčiau — pasakyti savo telefono numerį. Elektromechanikai netruks ištaisyti gedimą, jei jis slypi pačios stoties aparaturoje. Kiek sudėtingiau taisyti, teisingiau — ieškoti gedimo, jei pažeista linija.

Automatikos salė antrame aukšte. Čia sava kalba šnekučiuoja koordinatiniai komutaciniai jungikliai. Regis, salė žmonių apleista. Bet štai užsidega viena iš daugybės įvairiaspalvių lempučių. Užsidega žalia. Ir tuomet pamatai elektromechanikė Aliną Dovdą, kuri pastebėjusi signalą pro platų dispečerinės langą, esantį salės gale, skuba patikrinti, kuris abonentas taip išsiblaškęs, jog blogai padėjo ragelį.

Būdintis elektromechanikas apie gedimą aparatūros sužino ne tik iš signalinių lempučių. Dispečerinėje yra automatinis kontrolės įtaisas, kuris kodu praneša, kokiam blokui reikia pagalbos. Naujoje telefono stotyje įrengta kondensuota automatinio valdymo sistema — gediųjų profilaktikos priemonė. Ji palaiko salėje pastovią temperatūrą ir drėgmę. Senojoje stotyje, kur nebuvo tokios sistemos, saulei pakaitinus pro langą, aparatūra pradėdavo blogiau veikti.

Greitai Vilniuje, Viršuliškėse, bus pradėta statyti dešimtoji telefono stotis, šįsyk — kvazielektroninė. Ji užims kur kas mažesnę plotą, dar kokybiškiau aptarnaus, teiks papildomų paslaugų, pavyzdžiui, telefono skambutis galės abonentą pažadinti reikiamu metu.

V. Griškonienė.

V. Olševskio nuotraukos

Kūrybiniu ieškojimu rezultatai

Daugiau kaip 46 milijonus rublių sutapė Liaudies ūkiui naujovės, kurias per praėjusius penkerius metus sukūrė Vilniaus termozoliacinių ir akustinių medžiagų ir dirbinių mokslinio tyrimo instituto specialistai. Bratislavos tarptautinėje statybos apdailos medžiagų mugėje pagal jų receptus sukurta produkcija laimėjo garbingą apdovanojimą — krištolo taure.

Nuotraukoje: Taip atrodo lubos Vilniaus "Spartos" kojinių trikotažo fabriko vyniojimo bare, sumontuotos iš garsų sugeriančių plokščių.

A. Sabaliausko nuotr.

TIK TURĖK TALENTA

Dar praėjusio šimtmečio pabaigoje ne vienas lietuvių muzikas (Č. Sasnauskas, A. Kačanauskas, J. Karnavičius, J. Tallat-Kelpša, S. Simkus, M. Bukša ir kiti) sėmėsi žinių Peterburgo konservatorijoje pas įžymiusius rusų kompozitorius ir pedagogus A. Liadovą, N. Rimskį-Korsakovą, A. Glazunovą, M. Stenbergą ir kitus.

Pokario metais šią tradiciją perėmė naujos kartos.

Siuo metu ne po vieną, o po kelius perspektyvius muzikus kasmet Kultūros ministerija siunčia į minėtas aukštąsias mokyklas. Kiekvieną pavasarį Vilniaus filharmonijos salėse skamba jų koncertai.

Siemet Valstybinės filharmonijos salėje susipažinome su nauja lietuvių studentų, besimokančių Maskvos konservatorijoje, grupele. Tai — Rusnė Mataitytė — I kurso smuikininkė, Edmundas Kulikauskas — II kurso violončelistas, Rolandas Romaslauskas — III kurso altistas, ir Laima Šulskutė — IV kurso fleitistė.

Visi atlikėjai respublikinių konkursų Lietuvoje laureatai.

R. Mataitytė — pati jauniausia koncerto dalyvė, baigusi Čiurlionio meno mokyklą (profesoriaus V. Radavičiaus klasė), tęsianti studijas pas profesorių Valerijų Klimovą, tarptautinių konkursų laureatą.

Koncerte skambėjo jos atliekami J. S. Bacho ir Dž. Tartinio kūriniai. Senovinė muzika visada "kietas riešutas" net brandžiausiems muzikams, jauniems — juo labiau. Tačiau klasikinė muzika — tikroji menininko meistriškumo mokykla ir tolimesnių jo siekimų pagrindas. R. Mataitytė sodriu garsu, preciziškai atliko kūrinius.

Maloniai nustebina savo ryškiu artistišku violončelistas Edmundas Kulikauskas, atlikęs F. Šuberto ir J. Haidno kūrinius. Nors jaunajam atlikėjui ir linkėtinas ateityje griežtesnis preciziškumas perteikiant kūrinio tekstą, tenka pažymėti jo prasmingą muzikavimą ir ryškią individualybę, susiformavusią dar Čiurlionio meno mokykloje (dėstytojas R. Armonas). Siuo metu Edmundas studijuoja specialybę pas N. Sachovską.

Rolando Romaslausko pedagogas Čiurlionio meno mokykloje — Petras Radzevičius — neatsitiktinai savo auklėtinį išskirdavo: Rolandas buvo vienas pažangesnių ir perspektyviausių jo klasėje. Siuo metu altistas mokosi specialybės pas M. Tolpygą Maskvos konservatorijoje.

Laima Šulskaitė jau ketvirtą kurso studentė, fleitos specialybės pradėjo mokytis Vilniaus IV vaikų muzikos mokykloje. Vėliau tęsė mokslą J. Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje, dėstytojo A. Armono klasėje. Čia jos talentas ypač išryškėjo; 1977 m. Laima tapo respublikinio konkurso I premijos laureate, po to sėkmingai įstojo į Maskvos konservatoriją, studijuoja profesoriaus J. Jagudino vadovaujama.

Koncerte Šulskutė atliko J. S. Bacho ir E. Boža kūrinius. Jaunoji atlikėja ryškiai atspindėjo dviejų skirtingų epochų muzikos stilių.

Koncerto pabaigoje buvo atliktas V. A. Mocarto kvartetas fleistai, smuikui, altui ir violončelei.

M. Dvarionaitė

7

"Varpas" — vienas geriausių vyrų chorų Lietuvoje

"Varpo" choras laikomas vienu geriausių vyrų chorų Lietuvoje. Jis susikūrė 1955 metais, surengė jau 520 koncertų, kuriuose atliko daugiau kaip 200 kūrinių, įrašė 17 plokštelių. Chore dainuoja 60 dainininkų.

Beveik visi "Varpo" choristai yra baigę aukštąjį mokslą: inžinieriai, ekonomistai, biologai, filologai, gydytojai, tarp jų — aštuoni mokslų kandidatai, vienas respublikinės premijos laureatas. Dauguma dainininkų — meno saviveiklos žymūnų. Choristai pasižymi ryškiais vokaliniais duomenimis, gera klausos. Tai savybės, būtinos choro brandai siekti.

Kad "Varpo" choras laikomas vienu geriausių vyrų chorų respublikoje, nėra iokių paslapčių. Kodėl? Pirmiausia, tai patrauklus cho-

ro garsas, aiški dikcija, subtilus piano ir sodrus, galingas forte, logiška frazuotė ir įprasminimas skambesys. Tik gražiai skambanti frazės visuma, sušildyta jausmu, plaukianti iš širdies, pasiekia klausytojo širdį. Būtina sąlyga ir dėmesys vokalui, garso kokybei. Choristų principas — jeigu šiandien dainuojame gerai, ryt turime dainuoti dar geriau.

Choras dainuoja įvairaus sudėtingumo, žanro, stiliaus kūrinius, klasikine ir šiuolaikine muzika. Choristai rinkdamiesi repertuarą, nedaro sau nuolaidų, ima viską, kas parašyta ir kas tinka vyrų chorui. Chorui rašo nemažai lietuvių kompozitorių. Norėdami praplėsti repertuarą, neseniai paprašė į talką leningradietį kompozitorių V. Selmanovą. Jis chorui atsiuntė keletą dainų pagal poeto B. Rubcovo eiles. Jos prigijo. Choras nori bendradarbiauti su visais kompozitoriais, kas

tik rašo vyrų chorui.

Dar prieš Naujuosius metus Vilniaus paveikslų galerijoje choras pradėjo koncertų ciklą, skirtą choro 25-mečiui. Su šia programa koncertavo ir koncertuoja kituose respublikos miestuose. Pastaruoju metu dainavo LKP XVIII suvažiavimo delegatams, XIV sąjunginio kino festivalio atidarymo metu. Yra dalyvavęs Kompozitorių sąjungos plenumuose, Dainų švenčių repertuaro perklausose.

Labai įdomus darbas choro laukia su Lietuvos TSR liaudies artistu J. Aleksa. Dirigentas numato ruošti I. Stravinsko operą-oratoriją "Edipas karalius" kartu su "Ąžuoliuko" ir "Varpo" choralais. Taip pat mano suburti vaikų studiją, eksperimentinę grupę, kaip tai praktikuoja panašūs kitų respublikų chorai, ruošti savo papildymą.

Iš pasikalbėjimo su choro meno vadovu A. Arminu

Šią vasarą stovyklose atostogauja tūkstančiai vaikų

Vienas iš daugelio vaikų darželis-lopselis Lietuvoje.

Šią vasarą Lietuvoje 1,501 įvairaus profilio stovyklose atostogauja daugiau kaip 180 tūkstančių vaikų. Labiausiai yra paplitusios užmiečio pionierių stovyklos, kurios dirba trimis ar keturiomis pamainomis. Pernai jose pabuvojo per 55 tūkstančius vaikų, šiemet šios stovyklos priėmė beveik 57 tūkstančius pionierių ir spalikuų.

Ne mažiau populiarūs yra ir sanatorinės pionierių stovyklos, kuriose vaikai ne tik ilsisi, bet ir gydomi. Praėjusią vasarą buvo suorganizuota 27 tokio tipo stovyklos. Jose gydyti daugiau kaip šeši tūkstančiai moksleivių. Nuo šių metų birželio veikia jau 29 sanatorinės stovyklos. 14,500 vaikų ilsis ir sportuoja 144 sveikatos apsaugos stovyklose (pernai jų buvo 77, o narių — 9 tūkstančiai). Moksleiviai taip pat atostogauja turistinėse, kraštotyros, meno saviveiklos, jaunųjų gamtininkų, fizikų ir kitose stovyklose.

Atostogaujančių moksleivių darbiniam ir idėjiniam auklėjimui darbu vadovauja pedagogai, jiems daug talkina visuomeninės organizacijos, klubai, kitos užmokyklinės įstaigos. Yra nemaža gražių pavyzdžių, kaip įdomiai organizuojami moksleivių poilsio vakarai, turistinės išvykos, žygiai. Deja, dar ne visi tėvai supranta šių stovyklų svarbą. Suprantama, kad vis dėlto

liko "neorganizuoti" poilsiaujančių moksleivių.

Darbo ir poilsio stovyklos — didelė paspartis respublikos liaudies ūkiui ir neįkainojama nauda patiems moksleiviams. Štai praėjusią vasarą 7-10 klasių mokiniai atliko darbų už 11,5 milijono rublių, mokėsi darbštumo, kolektyviškumo. Susibūrę į gamybines brigadas ir mokyklines girininkijas mokėsi vertinti sunkų žemdirbio darbą, tausoti ir didinti gamtos turtus. Tik geru žodžiu galima paminėti Šalčininkų, Raseinių, Kaišiadorių, Kretingos, Biržų rajonų, Klaipėdos ir Šiaulių miestų moksleivius. Gražių darbo rezultatų pasiekė Kupiškio, Šiaulių, Vilkaviškio, Kėdainių rajonų moksleivių gamybiniai susivienijimai.

Daug naujų stacionarių stovyklų atidaryta šią vasarą. Karmėlavoje dar 80 vaikų priims "Kauno audinių" darbuotojų pionierių stovykla. "Drobės" gamybinio susivienijimo darbuotojų vaikai ilsėsis Jėdagonyse, kur rekonstruota ir pritaikyta stovykla nenaudojama aštuonmetė mokykla. Naują stovyklą Mickūnuose pastatė Lietuvos vartotojų kooperatyvų sąjunga, 80 vaikų šiemet priėmė Vilniaus V. Lenino skaičiavimo mašinų gamybinio susivienijimo "Sigma" stovykla. Iš viso šiais metais pionierių stovyklų bazė padidėjo 600 vietų.

GRAŽUS GAMTOS KAMPĖLIS

Netoli Vilniaus, už Studentų miestelio, yra gražus gamtos kampelis — Kairėnai.

Parkas įkurtas kalvotoje vietoje. Dauguma medžių vietinės kilmės. Tai gražūs šimtamečiai klevai, liepos, tuopos, uosiai, maumedžiai, eglės, pušys. Čia paplitę serbentai, ožekšniai, lazdynai. Labai gražiai parkas atrodo pavasarį. Tai tikras gėlynas. Kalvelių šlaitus purpuriniu (baltu ar žydru) šydu apgaubia rūteniai. Auga dvi plukių rūšys — baltžiedė ir geltonžiedė, paprastoji ir mažoji vištapedės. Puošnumu išsiskiria didesni augalai — plautės, baltašaknės, pakalnutės. Prie lazdynų labai dažnas šviesiai purpuriniais žiedais pasidabinęs, parazituojančiantis ant lazdynų šaknų bechlorofinis augalas — žvynašaknė.

8

NETOLI VILNIAUS

Drėgnesnėse vietose ir prie šaltinių, kurių parke nemaža, geltonuoja švitriešiai, purienos, blužnutės. Ant kalvų mėlynuoja tūkstančiai žibuoklių.

Nemaža retų augalų yra ir Kairėnų apylinkėse. Maždaug už 1,5 km nuo parko pelkuteje isikūrę reti šlapių pievų augalai: gegužraibės, kardeliai, o šalia pievos, jauname pušinėlyje — kelių spalvų vėjalandės šilagėlės — baltavidurės, melsvos, violetinės, keletas rūšių gvazdikų.

Kairėnų parkas su aplink jį esančiomis žemėmis (148,5 ha) priskirtas Universiteto botanikos sodui. Numatyta restauruoti parką, tvėnkinius, gyvenamuosius pastatus, kurti naujus šiltnamius. Netrukus šios vietos bus dar turtingesnės ir gražesnės.

I. Matlevskis

KASDIEN LAUKIAMI SVEČIAI

Ankstyviausi kapsukiečių svečiai — tai laiškininkai. Kasdien jie į namus pristato daugiau kaip 20,000 egzempliorių spaudos leidinių, tūkstančius laiškų, 3,867 žmonėms kas mėnesį neša pensijas.

MAISTO ATLIEKOS ŪKIAMS

Kasdien po toną maisto atliekų surenka ir išsiunčia į ūkius Vilniaus miesto Lenino rajono ketvirtoji butų fondo eksploataavimo tarnyba. Atliekoms rinkti namų laiptinėse, kitose vietose yra kone 700 didesnių ir mažesnių bakelių.

Maisto atliekas organizuotai renka ir kitos šio rajono butų fondo tarnybos.

Birutė Valiukienė Šiaulių konditerijos pramonės gamybiniame susivienijime "Rūta" dirba jau beveik 30 metų. Pradėjusi darbininke, dabar vadovauja desertinio skyriaus brigadai. Už gerą darbą komunistė B. Valiukienė apdovanojta Darbo raudonosios vėliavos ir "Garbės ženkle" ordinais. Jos vadovaujama brigada visada įvykdo dienos užduotis, gamina tik geros kokybės produkciją. B. Valiukienė dešimtajame penkmetyje pateikė devynis racionalizacinius pasiūlymus. Be to, paruošė 22 jaunas darbininkes, 34 apmokė gretutinių specialybių. Už išymius laimėjimus darbe ir socialistiniame lenktyniavime, didinant darbo našumą ir gamybos efektyvumą Birutė Valiukienė pristatyta apdovanoti 1981 m. LTSR valstybine premija.

Nuotraukoje: Šiaulių konditerijos pramonės gamybinio susivienijimo "Rūta" brigadininkė Birutė Valiukienė. M. Barausko nuotr.

Miškai — visos liaudies turtas

Istorijos šaltiniai mena apie didžiules ir neįžengiamas Lietuvos girias. Laikui bėgant, jos buvo negailestingai kertamos ir niokojamos. Ypač nyko girios buržuazinės Lietuvos metais. Tada šimtai tūkstančių hektarų brandžių ir vertingų miškų buvo plynai iškiršta, mediena parduodama užsienio šalims. O atželdinta tada tebuvo tik maždaug penktadalis plynai iškirštų plotų. Taip Lietuva tapo mažai miškingu kraštu. 1940 metais jos miškingumas tesudarė tik 16,7 procento. Miškingumas dar labiau sumažėjo hitlerinės okupacijos metais. Tada buvo iškiršta apie 50 tūkstančių hektarų miškų.

Siuo metu atliekami didžiuliai darbai, atkuriant ir plėtojant miškus. Jie dabar užima 27,6 procento teritorijos, arba 11 procentų daugiau negu 1940-aisiais metais. Tačiau manoma, kad liaudies ūkio interesais, taip pat miškų apsauginės bei rekreacinės reikšmės požiūriu būtų naudinga, kad šis skaičius padidėtų iki 30-33 procentų.

Lietuvoje miškai jauni, daugelis jų sodinti pokario metais. Vien per praėjusius penkerius metus pasodinta 55 tūkstančiai hektarų miško. Tačiau kol iš gležno daigelio išauga žaliaskarė eglė, išlaki pušis ar baltakamienis beržas, praeina beveik šimtmetis. Todėl Lietuvoje labai taupoma mediena, nors jos vis daugiau reikia ir statyboms ir baldų bei popieriaus pramonei. Daug jos respublika įsiveža iš miškingų Tarybų šalies rajonų.

Miškai visų mūsų turtas ir ji protingai naudoti bei tausoti privalo visi. Miškas duoda ne tik medieną, jis saugo laukus nuo vėjo, reguliuoja drėgmę... Miškai puikūs grožio, poilsio ir sveikatos šaltiniai. Dabar vis didesni miškų plotai prisikiriami nacionaliniams parkams, įvairios paskirties draustiniais, gyvenviečių ir miestų žaliuosiomis zonoms. Miškai naudojami remiantis miškininkystės mokslo rekomendacijomis, kurias teikia 1950 metais įkurtas Lietuvos miškų ūkio mokslinio tyrimo institutas.

Prieš kurį laiką Tarybų Lietuvos vyriausybė priėmė nutarimą, kuriame numatytos priemonės miškų ūkiui ir miško pramonei toliau plėtoti. Keliamas uždavinys užtikrinti, kad racionaliai būtų panaudojami miško išteklių ir kad jie būtų laiku atkuriami. 1981-1990 metais numatoma įvesti 70 tūkstančių hektarų miško. Bus didesniu mastu mechanizuojami daug darbo reikalaujantys miško ruošos darbai, miško pramonė daugiau gamins liaudies vartojimo prekių iš medienos. Kasmet numatoma pasiūsti po 100 moksleivių į vidurines profesines technikos mokyklas mechanizatorių kadrams darbu miškų ūkyje parengti.

V. Siudikas

BETONAS IŠ SMĖLIO

Įprastą, brangiai kainuojančią skaldą betono konstrukcijų gamyboje pakeitė paprasčiausias smėlis. Tokie gaminiai išvaizdūs, ilgiau tarnauja.

Gaminų iš smėlio betono technologiją pirmoji respublikoje įsisavino Klaipėdos eksperimentinė statybinių konstrukcijų gamykla. Čia sumontuota šaligatvių plytelių gamybos automatinė linija. Ji per metus išleidžia keturis tūkstančius kubinių metrų produkcijos.

Vilnis, 1981 birželio 11

Prie Žemaičio plento miestas

Prie Žemaičių plento stovi miestas, kuris irgi galėtų pretenduoti į Žemaitijos sostinę. Ne kitur, o kaip tik čia nuo 1934 m. išdidžiai stovi Vinco Grybo "Žemaitis". Tai Raseiniai.

Raseiniai nuo seno garsus miestas, įrašęs ne vieną ženklų puslapį į Žemaitijos istoriją. Jau XIV amžiuje miestas buvo svarbus Žemaitijos centras. Jame pastatyta viena pirmųjų katalikų bažnyčių Žemaitijoje. Po Liublino unijos (1569 m.) Raseiniuose buvo Žemaičių seniūno būstinė. Pirmieji Žemaičių žemės teismai taip pat pradėjo veikti šiame mieste (1675 m.).

Raseiniai buvo 1813 m. sukilimo centras Žemaitijoje. Mūsų amžiuje jie tapo vienu revoliucinio judėjimo Lietuvoje centru. Čia buvo platinama lenininė "Iskra", 1919-1920 m. partinį darbą dirbo Karolis Požėla, buvo spausdinama pagrindinė "Tiesa". Buržuazijos valdymo metais Raseiniuose veikė pagrindinės komjaunuolių, Lietuvos Raudonosios pagalbos kuopelės. 1930-1940 metais buvo "garsus" savo kalėjimu politiniams kaliniams antifašistams.

Liūdnai atrodė Raseiniai pirmaisiais pokario metais. (Ties Raseiniais 1944 m. vyko smarkūs mūšiai. (Sunku buvo patikėti, kad čia neseniai būta jaukaus miesto: kur tik pažvelgsi — griuvėsiai, griuvėsiai. Daugumas pastatų buvo sugriauta. Todėl po karo Raseinių apskrities įstaigos kurį laiką buvo įsikūrusios Šiluvoje.

Prabėgo po karo dešimt metų — miestas augo, plėtėsi, gražėjo. Dego gyvenamieji namai, buvo pastatyta vidurinė mokykla, kino teatras, viešbutis-restoranas, universalinė parduotuvė ir daug kitų pastatų. Ir šiandien miestas skendi statybų pastoliuose.

Bet nepamiršta ir praeitis. Raseiniečiai šventai saugo savo žemės vaduotojų atminimą. Kasmet per Tarybinės Armijos Pergalės dienas į Raseinius suvažiuoja revoliucinio judėjimo dalyviai, karo veteranai, žuvusių didvyrių šeimų nariai, artimieji.

Netoli Raseinių (Kryžkalnyje) išaugo didingas monumentas Tarybinei Armijai išvaduoti.

Dabar Raseiniuose veikia "Satrijos" siuvimo fabrikas, melioracinės statybos valdyba, buitinio aptarnavimo kombinatas, sviesto gamykla ir tarpkolūkinė statybos organizacija.

Raseiniuose daug mokyklų: dvi vidurinės, vakarinė pamaininė, mechanikos mokykla, profesinė technikos mokykla. Tai viena geriausių tokio profilio mokymo įstaigų Lietuvoje. Ji jau paruošė 8,390 traktorininkų, elektromonteriu, ryšinininkų, vairuotojų. Ši profesinė technikos mokykla pirmoji respublikoje ėmė ruošti žemės ūkiui kvalifikuotus darbininkus su viduriniu išsilavinimu. Merginos ir vaikinai, baigę ją, su specialybės diplomu gauna ir brandos atestatą. Įdomu pabūvoti mokyklos visuomeniniame kraštotyros muziejuje, kur eksponuojama gausi rajono kraštotyrininkų ir jaunųjų pėdsakų surinkta medžiaga, užėiti ir į buvusio kalėjimo pastatą, kur iki šių dienų išliko vienutė su visu jos inventoriu. Trumpa ekskursija padeda geriau suvokti, kokia kaina buvo iškovota nūdienu, kodėl raseiniečiai taip myli ir šventai saugo atminimą kovotojų už laimingą Lietuvos ateitį.

Vilnis, 1981 birželio 11

Raseiniuose svečias paprastai stengiasi pamatyti bent vieną liaudies teatro spektaklį, pasiklausyti "Raseinių Magdės anūkų" koncerto (taip pasivadino jauniausias miesto saviveiklos kolektyvas — kaimo profesinės technikos mokyklos estradinis ansamblis). Planuojama užtvėnkinti Rasekos upelį. Tada miestas turės savas marias. Kas žino gal būt nuo Raseinių kilęs poetas jas apdainuos taip pat gražiai, kaip Maironis Dubysa!

T. Juknevičius

KNYGOS ŠVENTĖ

Universiteto kiemeliuose įvyko Vilniaus miesto knygos šventė. Skaitytojai čia susipažino su savo mėgiamų knygų autoriais — prozininkais, poetais, dramaturgais, dailininkais, apžiūrėjo "Vagos", "Minties" ir "Mokslo" leidyklų naujų knygų ir plakatų ekspozicijas.

Šventės salyvius ir svečius pasveikino universiteto rektorius akademikas J. Kubilius, Valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto pirminkas J. Nekrošius.

KRAUJO DONORAI

Kartas nuo karto Rokiškio rajono Puodžiulaukės kolūkiečių būrys atvyksta į Pandėlių atlikti garbingą ir kilnią donoro pareigą — nemokamai duoti kraujo. Ūkio vyr. buhalterė Gertrūda Kalvelytė davė kraują jau trisdešimt kartų. Donorai veteranai — partinės organizacijos sekretorius Petras Meržvinskis, Didžiojo Tėvynės karo veteranas Vladas Jaruševičius ir kiti.

Donorų gretas papildė jaunimas. Rokiškiečių donorai daugeliui žmonių padėjo atgauti sveikatą, o kai kam išgelbėjo ir gyvybę.

Rašo iš Vakarų Vokietijos

VIKTORAS KULVINSKAS

Knygynė užtikau storą knygą su Viktoro Kulvinsko pavarde. Kadangi apie jį nieko nesu girdėjęs, tai pasidarė smalsu. Knyga angliškai vadinasi: Survival into the 21st century — Planetary helers manual.

Viktoras Kulvinskas, būdamas 29 metų, paliko savo matematikos ir elektroninio skaičiavimo profesoriaus vietą, nes norėjo rūpintis gydymu. Šiandien jis vadovauja Bostono Hippocrates Health Institui.

Pagal Viktorą Kulvinską: "Liga yra informacija, yra niekas kitas kaip vidinio užsinuodijimo pasireiškimas. Todėl kūno atsinaujinimas per gamtišką-natūralų gyvenimo būdą ir dvasinę discipliną veda į sveikatą".

Taigi, šioje virš 300 puslapių knygoje nurodoma, kaip tai atsiekti.

TALLINNO DIENOS

Kiel, vokiečių mieste prie Baltijos jūros, šių metų gegužės 11-16 dienomis vyko "Tallinno dienos". Kiel ir Tallinn jau 1972 metais sumanių miestų vadovų deka užmezgė gerus tarp miestinius ryšius. Taigi šiomis dienomis, po didelio detantės politikos priešų pasipriešinimo galėjo Kiel prasidėti "Tallinno dienos", kuriomis iš estų pusės vadovavo Tallinno miesto burmistras Norak. Kiele buvo apie 80 Estijos atstovų. Su 11 koncertais,

dalyvavo Tallinno vyrų choras, tautinių šokių grupė "Randlane", jazzo grupė "Fix", gimnastės. Buvo knygų paroda "Tallinno Exlibris". Didelio dėmesio susilaukė estų grafika, kuri pirmąją Sovietų Sąjungoje. Buvo rodomi filmai apie Tallinno dainų šventę. Menininkai su koncertu dalyvavo ir šalia esančia me Hamburgė.

DARBININKŲ TRAUKINYS

Vokiečių komunistų partijos (DKP) vadovaujamas darbininkų traukinys, kuris šiais metais organizuojamas 5 kartą, keliauja nuo liepos 6 iki 19 dienos su žūkiu "Taika ir draugystė su Sovietų Sąjunga". Iš Hannoverio vyks jis į Maskvą, iš ten į Leningradą, paskui grupės skiriasi, dalis bus Vilniuje. Traukiniu važiuoja 300 vokiečių darbininkų.

DPK PARTIJOS SUVAŽIAVIMAS

Š. m. gegužės 29-31 dienomis Hannoverio mieste vyks 6 vokiečių komunistų partijos (DKP) suvažiavimas. Partijos delegatai svarstys 105 pasiūlymus. Pagrindinį vaidmenį suvažiavime turės NATO ginklavimas ir darbo bei butų trūkumai Vokietijoje klausimai. Partijos suvažiavime dalyvaus svečių iš daugiau kaip 50 kraštų.

PRANCŪZIJA

Š. m. gegužės 10 dieną Prancūzija išsirinko naują prezidentą socialistą Francois Mitterrand. Taigi daugelis prancūzų tikisi, kad reikalingos socialinės reformos pagaliau įvyks ir Prancūzijoje, kaip 35 valandų darbo savaitė ir t. t. Be to sumažės bedarbių skaičius. Šis pasikeitimas reakcijai nelabai patinka. O amerikiečių kareivių Frankfurto AFN stotis, kurią klausau dėl jos puikios muzikos programos, kai kalba apie dabartinius prancūzų rinkimus, kiekviename sakinyje savo klausytojus baugina komunistais.

DEŠINIEJI

Vis ir vis antifašistinės jėgos Vokietijoje valdžiai primena, kad jie ką nors darytų prieš dešiniųjų jėgų stiprėjimą. Bet deja, nieko neįvyksta. Prie Vokietijos dešiniųjų turkų veiklos prisideda ir Mehmet Ali Agca, šaulys į popiežių. Jau ir vėl, kaip ir Miuncheno atentato metu, interesuoti sluoksniai nori žmones įtikinti, kad čia vieno žmogaus darbas. Bet š. m. gegužės 16 dieną dienraštis "UZ" atskleidžia labai įdomius faktus apie dešiniųjų turkų veiklą. Agca yra turkų dienraščio "Millyet" vyr. redaktoriaus žudikas. Draugų kareivių padedamas, galėjo dabar po kareivių perversmo Turkijoje "pabėgti" iš kalėjimo. Visokiais slapyvardžiais gyveno Vokietijoje ir Europoje. Jis buvo artimas turkų fašistų MHP partijai, kurios žmonės aiškina, kad jie finansuojami amerikiečių CIA. Kad tas ne taip jau toli nuo tiesos, tvirtina faktas, kad MHP atsakingasis Hasan Oraltay dirba CIA kiršinimo stotyje "Radio Liberty".

Romas Šileris

Amerikos gyventojai

Pagal 1980 metų duomenis, JAV yra 188,340,790 baltų gyventojų ir 26,488,218 spalvotų.

Indėnų eskimų ir aleutų yra 1,118,195. Azijos ir Pacifiko salų tautų 3,500,636, įvairių kitų tautybių yra 6,756,986.

Beaumont, Cal.

Šių metų gegužės 6 dieną, kiek ilgiau pasirgęs, Beaumont mieste — mirė Karolis Pečiulis (Carl Pechuls).

Gegužės 9 dieną didokas būrys artimųjų — anūkų ir proanūkų ir gerų draugų, susirinko į Weaver šermeninę atsisveikinti su mielu Karoliu ant visados.

Serminenėje atsisveikinimo kalbą pasakė iš Whittier miesto atvykęs Vladas Raila, velionio Karolio senos pažinties draugas.

Gamtoje yra nusistovėjusi ir nepakeičiama tiesa: kas gimė, turi ir mirti. Bet velionis Karolis tartum lyg buvo pamirštas to gamtos dėsnio. Jam buvo lemta išgyventi — 104 metai ir 4 mėnesiai.

Tai buvo taurios asmenybės mielas senukas, gimęs 1877 m. sausio 6 d. Rasčių dvare Ukmergės apskr., Algino Kumečio šeimoje.

Nuo jaunučio amžiaus jis pažino darbininkų išnaudojimo nedalią. Karolis, kad ir nebuvo organizacinio pašaukimo vadovu, bet visą savo sąmoningą gyvenimą buvo artimai susijęs su darbininkų klases kovų judėjimu.

Visada skaitė progresyvius laikraščius — "Vilnį" ir "Laisvę". Buvo nariu darb. organizacijų — LLD ir LDS ir prie progos visuomet pagal išgalės paremdavo finansiškai.

Paliko liudinčią vienintelę dukrą Kristiną Karvelis, kuri globojo tėvelį per daugelį metų, nors ir pati būdama fiziškai netvirčiausia. Paliko taipgi gražų atžalyną — anūkų ir proanūkų. Karolio Pečiulio palikai buvo sukremuoti.

Čia išsireiškimas apie mylimojo žmogaus mirtį ir poemos "Ilgu be jo":

Veltui belauktum jo,
Užmigo mielas amžinai.
Ilgu, ilgu be jo.
Jis neprabus, tikrai žinai,
Nors vėjai pūs, jūra banguos
Verpetais grėsmingais.
Jis ilsisi amžinai.

Visi šermenų dalyviai buvo paskieisti užkandžių į dukros Kristinos rezidenciją. Petras Žilinskas

Moterų yra 51% visų gyventojų skaičiaus. 15,241,532 moterys yra virš 65 metų amžiaus. Vyrų virš 65 metų amžiaus yra 10,302,601.

Jaunų žmonių tarp 20-24 metų amžiaus yra 21,312,557, o tarp 15-19 metų amžiaus yra 21,161,667.

Vadinasi, Amerikoje yra apie 43 milijonai jaunuolių. Tai gana didelė pasiūla darbo rankų. Turint galvoje, kad yra apie 10 milijonų žmonių bedarbių, šiems jaunuoliams rasti darbo nėra pyragai. Antanas

"VILNIES" DIREKCIJA RIMTAI APTARĖ LAIKRAŠČIO REIKALUS

"Vilnies" direktorių tarybos posėdis įvyko gegužės 16 d. Posėdį atidarė direktijos pirmininkė Estele Bogden. Perskaitytas protokolas ir priimtas kaip skaitytas.

Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka. Jis žymėjo, kad viskas eina tvarkingai, tik nelaimė, kad gegužės 9 d. likosi skaudžiai sužeista, automašinos avarijoje, administratorė Nellie DeSchaaf ir jos vyras. Abu randasi ligoninėje kritiškoje padėtyje. Už tai finansinio raportu nebuvo. Be to, jis žymėjo, kad turime gauti žmogų, kuris galėtų pavaduoti Nellie. Kol kas raštinėje dirba Antanas Litvinas ir jam pažadėjo gelbėti Helen Bordner.

E. Bogden raportavo iš "Laisvės" jubiliejinio suvažiavimo, kad jis buvęs sėkmingas. Čikagiečių vardu įteikusi "Laisvei" \$500 paramos. Pačiame suvažiavime ir su pirmiau gautais sveikinimais, viso "Laisvė" sukėlusios paramos \$16,000.

Raportuota, kad gegužės 3 d. ruoštas parengimas, kuriame dalyvavo svečiai iš T. Lietuvos, buvo sėkmingas ir davė gražios paramos.

Plačiai apkalbėta būsiančio "Vilnies" dalininkų suvažiavimo reikalus ir pasidalinta darbais. Banketo surengimui išrinkta komisija iš šių direktorių: J. Feiza, J. Pateckas ir A. Vaitkienė. Maistą užsakys J. Marazienė, o jį atveš J. Pateckas.

Išrinkta knygų patikrinimo komisija iš šių direktorių: J. Feizos, J. Patecko ir P. Vaitkaus.

Namo raportą paruoš J. Marazienė, o "Vilnies" metinį raportą paruoš J. Urbikas.

Posėdis uždarytas 3:30 val. po pietų. Sekr. J. Marazienė

MAŽŲ FARMŲ AMERIKOJE BEVEIK NEBĖRA

Per pastaruosius 60 metų Amerikoje pragyvenančių iš žemės ūkio žmonių skaičius ėjo mažyn ir mažyn, nes turintiems nedideles farmas farmeriams pragyvenimas iš jų darėsi vis sunkesnis ir sunkesnis. Jeigu 1916 metais iš žemės ūkio dar pragyveno 32.5 milijono gyventojų, tai Didžiosios depresijos išvakarėse šis skaičius nukrito iki 29.4 milijono. Tačiau prez. Hooverio metais prasidėjus depresijai, nemaža žmonių vėl pradėjo grįžti farmeriauti ir pragyvenančių iš žemės ūkio žmonių skaičius pakilo iki 31.2 milijono.

Prezidento Roosevelto metais, pradėjus mažėti depresijai, pragyvenančių iš žemės ūkio žmonių skaičius vėl pradėjo mažėti. 1936 metais pragyvenančių iš žemės ūkio buvo bepriskaitoma 30.4 milijono žmonių, o 1956 metais beliko tik 18.7 milijono.

Tais laikais farmos buvo nedidelės — daugiausia po 10 akrų žemės ploto. Prasidėjus žemės ūkyje mechanizacijai, tokioms mažoms farmoms nebuvo įmanoma išsiversti, žemės ūkio produktų rinkoje neišlaikė konkurencijos su didesnių mechanizuotų farmų žemės ūkio produktais. Mažąsias farmas vis labiau pradėjo supirkti didieji farmeriai. Ir dabar daugumą farmų sudaro turinčios po 3-5 šimtus akrų žemės plotus, modernišką žemės ūkio mašinas. Dar likę mažų farmų farmeriai turi uždarbiauti iš šalies ar miestuose, ar pas didžiuosius farmerius.

Antanas

10

J. Sisevičienė apvainikavo savo gimtadienį

Jozefina Sisevičienė yra uoli laikraščio "Vilnies" skaitytoja ir neperdėta, dar uolesnė laikraščio rėmėja. Siemet jai sukako 90 metų amžiaus. Pasaulį ji išvydo prieš 90 metų kovo 19 dieną toli Žemaitijos Plungės parapijoje, Auksvėnų kaime, Lukauskų šeimoje, o čikagietė nuo 1921 metų, kai tais metais atvyko iš Rockfordo, pagyvenus tenai virš 18 metų.

Retas kuris Čikagoje pažangus lietuvis nežino Jozefinos Sisevičienės. Gyvendama Rockforde įsisavinusių pažangių idėjų ji nėra padėjusi į šalį. Per visus gyvenimo metus Čikagoje ji priklausė ir tebeprisiklauso pažangioms lietuvių organizacijoms, remia jas, veikia jose. Nūdien ji minėdama savo 90-ąsias gimimo metines apvainikavo jas "Vilnies" dalininkų suvažiavimą pasveikindama su 90 dolerių. Nėra abejonės, ši jos auka laikraščiu ne paritė.

Ilgiausių jai metų, kad dar daug savo gimtadienų minėtų visuomet nuoširdi savo įsitikinimams ir bendram darbo žmonių reikalui. X.

PLĖŠIKAI UŽPULDINĖJA IR AUTOMAŠINOSE

Neseniai piliėtė Angela DiPalma, 49 metų, gyvenanti Elmhurst miestelyje, nuvyko automašina į banką, išsiėmė iš taupomosios kasos pinigų ir pasuko atgal į namus. Bet štai, prie 500 S. Central ir Lake St. staptelėjus jai prie šviesaforo kol užsideds žalia šviesa, kokios 15 metų vaikėzas nuo šaligatvio puolė prie automašinos atviro lango ir pagriebęs nuo sėdynės moters rankinuką su pinigais paspruko.

Vaikėzas laimėjęs "laimikį" visų pirma nusipirko senų drapanų parduotuvėje drapanų, nusipirko vartotą automašiną, o likusius pinigus po \$50 ir \$100 išdalino savo draugams pasilinksinti. Policija vaikėzą kaip mat susekė.

Tai vienas iš daugelio atsitikimų Čikagoje. Policija įspėja, kad važiuojant automašina būtina langus uždaryti ir duris užspausti užraktu. Į atvirais langais automašiną plėšikams, vagims pasidarė vieni niekai įsiveržti ir apiplėšti važiuojančius.

Antanas

Dalininkų suvažiavimą sveikino

[IKI GEGUŽĖS 23 D.]

"Vilnies" dalininkų suvažiavimo išvakarėse pirm gegužės 23 dienos buvo gauti šie sveikinimai:

\$200.00
GERA DRAUGĖ, San Leandro, Cal.

\$100.00
JONAS SMALENSKAS, Miami, Fl.
LIT. SOCIALIS KLUBAS, Miami, Fl.

\$90.00
J. SISEVIČIENĖ, Čikago, Ill.
\$50.00
LLD 198 KP., Oakland, Cal.
LLD 145 KP., Los Angeles, Cal.

\$25.00
LLD TORONTO KUOPA, per S. Remzių
K. THOMAS, Johnson City, N. Y.
SOFIJA IR CHESTER KENT, Los Angeles, Cal.

\$20.00
M. BALTULIONYTĖ, San Leandro, Cal.

TARP MŪSŲ

— Los angelietis, laikraščio korespondentas P. Žilinskas prisiuntė \$15.00, kuriuos jam laikraščiu įteikė K. Karvelis atminimui savo velionio tėvo Karlo Pečiulio, neseniai mirusio jau virš 100 metų amžiaus. Plačiau apie velionį yra kitoje vietoje.

— Džiugu pranešti, kad "Vilnies" knygvedystės pagrindinių darbų tvarkytojas Julius Urbikas su savo žmona Maryte šią vasarą vyks pasisvečiuoti į Lietuvą. Jie keliaus su "Vilnies" turistine grupe. Draugai Urbikai dar nėra buvę Lietuvoje, šis jų apsilankymas bus pirmas. Abu jie gimę ir augę Amerikoje.

— Daugeliui žinoma pažangietė Jozefina Sisevičienė užaugino du sūnus, abu išleido į aukštuosius mokslus savistoviam gyvenimui. Tarytum turėtų džiaugtis, bet taip nėra. Neseniai gavo žinią, kad sūnus Bruno Gatis, gyvenantis Kalifornijoje, San Diego mieste, sunkiai serga nepagydoma vėžio liga. Žinia motinai rėžia širdį.

— Kaip žinia, Ann Peters-Petru-tienė buvo sunegalavusi akimis, turėjo pasiduoti ligoninėn operacijai. Smagu pranešti, kad operacija pavyko ir ligonė jau grįžo namo. Jos adresas: 2644 W. 84th Place, Chicago, Ill. 60652.

— Della Reuther iš Phoenix, Arizonos, praneša, kad Stanley Straukas sunkiai serga. Gi ji pati, priklausau chorui, dažnai dainuoja senelių prieglaudos namuose (nursing homes) ir profsajungų salėse. Siunčia visiems daug linkėjimų.

Elenutė

Šaunus pažangiečių rusų parengimas

Tenka pasidžiaugti, kad tarp rusų ir lietuvių pažangiečių prasidėjęs bendradarbiavimas vystosi, plečiasi. Gegužės 3 d., kai buvo atsilankę artistai svečiai iš Lietuvos, "Vilnies" salėje suruoštame koncerte dalyvavo ir nemaža pažangių rusų kolonijos atstovybė. Gegužės 17 dieną, kai rusai Humbold Civic Center salėje turėjo savo koncertą-banketą, matėsi nemaža atstovybė ir lietuvių, jų tarpe Estelle Bogde-Vaitkai, Jokubkos ir kiti.

Toks vienu pas antrus lankymasis tenka sveikinti, ypač dabar, kai vienu ir antrą senesnės kartos pažangūs visuomeniniai judėjimai dėl senatvės ir mirimų silpnėja. Tačiau vieniems pas antrus svečiuojantis dar yra ko pasigrožėti vienu ar antrą koncertuose bei šiaip parengimuose. X.

Laiškutis iš Nursing Home

Petronelė Peškaitis, savo laiku ilgus metus priklausiusi Roselando Moterų klubui, jau kelinti metai randasi senelių prieglaudoje (nursing home), todėl apie ją iki šiol neveik nieko nebuvo girdėti. Bet štai atsiliepė šiomis dienomis laiškučiu, parašytu Helenai Bordner. Petronelė Peškaitis rašo:

— Miela Elenut Bordner, sveikinu Tave ir Tavo šeimą. Bandysiu Tau parašyti kelias eilutes. Jau antra savaitė kaip gyvenu kitoje nursing home, netoli Cicero Ave. Jaučiuosi nelabai kaip, sveikata eina blogyn, svaigsta galva, dreba rankos.

Būčiau seniai parašius, bet buvau kažkur nudėjus Tavo adresu. Kraustydama į kitą vietą suradau.

Jeigu kada turėsi laiko, atvyk pasišnekėti. Aš randuosi pirmame aukšte.

Sudie su karšta meile.

Petronelė Peškaitis

Laiškai ir parama

Middlebury, Conn.:
Gerbiameji siunčiu jums čekį \$25.00. Dešimt dolerių bus už prenumeratą, o likusi \$15 auka "Vilnies" fondui.

Sveikinu visą "Vilnies" personalą, linkiu visiems stiprios sveikatos ir sėkmės darbuose.

Draugiškai Charles Danisevich

Johnson City, N. Y.:
Gerbiama "Vilnies" administracija, prisiunčiu čekį vertės \$25, sveikindama "Vilnies" suvažiavimą. Linkiu "Vilniai" dar ilgai gyvuoti. Su geriausiais linkėjimais.

K. Thomas

Toronto, Canada:
Gerbiameji, čia prisiunčiu (40) keturiasdešimt dolerių perlaidą. Iš šių pinigų \$25 dalininkų suvažiavimui pasveikinti, \$15 už prenumeratą nuo KLLD Toronto kuopos. Priimkite geriausius linkėjimus nuo mūsų torontiečių!

T. Rimdžius

Binghamton, N. Y.:
Gavau nuo jūsų pranešimą apie laikraščio "Vilnies" dalininkų suvažiavimą, į kurį kviečiate ir mane. Kadangi gyvenu atokiau nuo Jūsų, tai siunčiu gerų sėkmių ir gerų tarimų, kad laikraštis gyvuotų. Priimkite mano sveikinimą \$10.00. Draugiškai.

Jonas Vaicekuskas

Philadelphia, Pa.:
Gerbiama "Vilnies" administracija, čia pasiunčiu \$20 už laikraščio prenumeratą, o kas liks lai būna laikraščio stiprinimo fondui.

Vincent Litvinas

Vilnis, 1981 birželio 11

Adm.

KULTŪRIETĖS PAVYZDINGAI ATŽYMĖJO MOTINOS DIENA

Sveikino "Vilnies" dalininkų suvažiavimą su \$100

Gegužės 19 d. "Vilnies" salėje įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Kadangi pirmininkė U. Juodaitienė neatvyko, tai susirinkimą atidarė sekretorė J. Marazienė. Tvarkos vedėja išrinkta E. Bogden.

Valdyba davė išsamų savo veiklos raportą, pažymėdama, kad atlikusi visus jai paskirtus darbus.

Sekretorė paskaitė "Vilnies" direkcijos laišką, kuriame kviečiama atsiųsti delegatą į dalininkų suvažiavimą, kuris įvyks birželio 7 d. Laiškas priimtas ir vietoje išrinkta delegatė Morta Marquardt. Taipgi nutarta pasveikinti suvažiavimą ir išteikti paramos \$100.

Pranešta, kad sužeista Nellie DeSchaaf, taipgi kad serga Mary Nikas, L. Matuzienė. Palinkėta joms greit pasveikti.

Nutarta birželio 28 d. "Vilnies" salėje surengti žaidimų popietę. Į komisiją išrinktos šios narės: P. Malinauskienė, H. Pajūnienė ir K. Stukienė.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Anna Parados, V. Briedis ir M. Pasker-Paskevičienės. Palinkėta joms sveiko ir ilgo bei darbingerio amžiaus ir sudainuota "Ilgiausių metų".

Aptarus draugijos reikalus, buvo atžymėta Motinos diena. Ta proga drg. Ona Jokubauskienė papuošė puikiomis gėlėmis stalus, kurias priskynė iš savo gėlių darželio. Julija Marazienė pasakė išsamią pritaikintą Motinos dienai kalbą. Ji tarp kitko pasakė, kad didžiausia pagarba ir Motinos įvertinimas bus, tai pastojimas kelio naujo karo rengėjams. Kiekviena motina trokšta, kad jos gimdytas ir auklėtas kūdikis galėtų gražiai gyventi, o ne būti karo ginklų pašaru. Ji kvietė visas stoti į kovą su visos šalies moterimis, kad nedaleidus branduolinio karo.

Baigusi kalbą, J. Marazienė paskaitė Helenos Beadal eilėraštį, kurį Helena parašė Motinos dienos proga ir skyrė savo mirusiai motinai.

Labai vykusiai pasakė eilėraštį drg. Josephine Sisevičienė, o drg. Kazimiera Stukienė padainavo dainelę Motinos dienai.

Negalima nepažymėti, kad kultūrietės buvo šauniai pavaišintos. Isabelle Peters ir J. Marazienė atvežė iš Kentucky bendrovės keptų vištukų, o A. Vaitkienė, A. Pauliukienė ir Eva Sankus paruošė kitą maistą. Taipgi M. Marquardt ir I. Peters atnešė po skanų tortą. Tad visos buvo puikiai pavaišintos

ir tinkamai atžymėta ta brangi Motinos diena.

Drg. J. Sisevičienė padėkojo draugėms už gražų atžymėjimą Motinos dienos ir išteikė draugijai \$9, o "Vilniai" \$90. Iteikusi pasakė, kad tai daranti savo 90-to gimtadienio proga. Jai visos narės linkėjo dar daug gimtadienių sulaukti.

Kitas draugijos susirinkimas bus birželio 16 d. 12 val. dieną "Vilnies" salėje. Prašau visas nares atsilankyti. Sekr. J. M-nė

Kultūrietės kviečia į Žaidimų popietę

Birželio 28 d. "Vilnies" salėje ruošiamas šaunus renginys, kuris pavadintas Žaidimų popietė. Jį rengia Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija. Iš praeities žinome, jei ką surengia kultūrietės, visuomet toks renginys būna puikiai paruoštas ir į jį atsilanko daug svečių.

Narės pasižadėjo atnešti vertingų dovanų, taipgi rengimo komisija irgi nemažai jų parūpins. Lauksime skaitlingo narių ir svečių atsilankymo. J. M-nė

J. Smalenskio sveikinimas

Gerbiami tautiečiai, mieli bičiuliai, "Vilnies" leidėjai, iš visos lietuviškos širdies sveikinu "Vilnies" dalininkų suvažiavimą, visus veikėjus, apšvietos darbuotojus, skaitytojus ir rėmėjus.

Priimkite šią mažą suvažiavimui auką — \$100, taipgi sveikinimą su Gegužės Pirmąja ir Pergalės diena — \$20.

Linkiu visiems stiprios sveikatos, ilgo gyvenimo metų, ryžto kovoje už taiką pasaulyje.

Tegyvuoją pasaulyje taika, ramybė, laisvė ir laimė!

J. Smalenskas
Miami, Fl.

"VILNIES" RAŠTINĖ BUS ATVIRA

Dėl Nellie DeSchaaf nelaimės automobilio avarijoje "Vilnies" administracijos funkcionavimas kelioms dienoms buvo sutrikęs, tačiau ačiū Antanui Litvinui, atėjusiam į talką, administracijos raštinė bus atvira kaip ir visuomet, tik gal nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų. Visais reikalais telefonu ar asmeniniai atėję į raštinę kreiptės pas Antaną Litviną.

Svarbiausius administracijos darbus tvarkyti vėl sugrįžo Helen Bordner, pagrindinę knygvedystę kaip tvarkė, taip tvarkys Julius Urbikas. Administracija

SUNKIAI SUSIRGO M. MIHOSONAK

Uoli laikraščio skaitytoja ir rėmėja Mary Nikas Mihosonak ir vėl turėjo atsigulti ligoninėje. Ją kamuoja nusilpusi širdis, o be to dar ir cukrinė liga. Nežiūrint kaip saugosi, bet įsisenėjusi liga daro savo.

Draugė Mary Nikas Mihosonak

buvo nuvežta į St. Elizabeth ligoninę, 1431 N. Claremont ir paguldyta į Room 3 North 03, lova 2. Kiek ilgai jai reikės būti ligoninėje, gydytojai negalėjo pasakyti. Tačiau tenka laukti, kad šiuo metu gal jau bus grįžusi namo.

Gaila draugės, kad kartas nuo karto suėmusi liga ją parbloškia.

Elenutė

PRISIMINIMAS

Kapų puošimo šventės proga prisiminama mūsų klubo mirusias nares. Liūdime netekę jų, aktyviai dirbusių visuomeninį darbą drauge su mumis visomis.

CLEVELANDO MOTERŲ KLUBO NARĖS
Cleveland, Ohio

MIAMI, FLA.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Ryšium su Kapų puošimo diena, prisimename mūsų mylimus ir artimus mirusius draugus ir drauges, dirbusius kartu LLD kuopoje.

LLD 75 KUOPOS VALDYBA
ir nariai

MIAMI, FL.

Memorial dienos proga su liūdesiu prisimename mirusius mūsų mielus draugus bei drauges.

LIETUVIŲ SOCIALIO KLUBO
VALDYBA ir NARIAI

OAKLAND-SAN LEANDRO, CAL.

Su širdgėla prisimename šios kuopos mirusius narius, kuriuose negailestinga mirtis išplėšė iš mūsų tarpo ir praretino mūsų eiles. Jie bendrai veikė ir triūsė, kad pasaulyje taika ir gerbūvis klestėtų.

Jų kilnus atminimas pasiliks gyvas mūsų narių širdyse.

LLD 198 KUOPOS VALDYBA
ir NARIAI

PRISIMINIMAS

Vis dar neišeina iš atminties mūsų miela Paulina Jasilionis, mirus 1977 metų birželio 22 dieną. Jos vieta namuose tuščia ir tai jaučiame kasdien, kas valandą.

MILDA ŽUKAS, HELEN
ŽUKAS, HELEN PINE, Columbus, Ohio

PRISIMINIMAS

Vis dar neišeina iš atminties mūsų mielasis Walter Žukas, miręs 1980 metų birželio 8 dieną. Jo vieta namuose tuščia ir tai jaučiame kasdien, kas valandą.

MILDA ŽUKAS, HELEN
ŽUKAS, HELEN PINE, Columbus, Ohio

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Josephinai Dorinienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės vyrui Walteriui Dorinui ir jo sūnui Doktorui Walter bei jo šeimai, seserims Kaziunei Stukas, Salomėjai Stukas, Joana Imbrasas ir jų šeimoms bei kitiems giminėms ir draugams.

Drauge liūdime su visais.

ANNA ir S. J. JOKUBKA
Chicago, Ill.

P A D Ė K A

Sunkiai teko pergyventi, kai negailestingoji mirtis atskyrė mano mylimą motiną Nancy Gordon.

Nuoširdžiai dėkoju visiems už išreikštus paguodos žodžius asmeniškai, kortelėmis ir užuojautomis per laikraštį "Vilni". Dėkoju visiems už gėles, už gausų atsilankymą atsisveikinti su velione šermentynėje ir palydėjimą į Tautines lietuvių kapines.

Nuoširdžiai dėkoju Mr. White už pasakytą atsisveikinimo kalbą, daininkėms Vandai Gaidam ir Estellei Bogden už liūdėsio dainas, Valerijai Urbikas už akompanavimą vargonais. Taipgi dėkoju laidotuvių direktoriui Leonard Bukauskui už rūpestingą patarnavimą.

Sirdingai įvertinu kiekvieno prisidėjimą prie atsisveikinimo ir palaidojimo pažangietės, kuri buvo ištikima savo idėjoms.

BILL GORDON, sūnus

NELLIE DE SCHAAF VOS IŠLIKO GYVA

Kaip žinia, "Vilnius" administratorė Nellie DeSchaaf vos išliko gyva automobilių avarijoje. Tai įvyko gegužės 9 dienos naktį, Western Ave. ir 86 gatvės skersgatvyje, kai jie vyko namo iš veteranų parengimo. Drauge su jais važiuojančių bičiulis amerikietis tapo užmuštas vietoje, greta jo sėdėjusiam vairuotojui Luis DeSchaaf tapo sulaužytas dešinysis klubas ir du šonkauliai, užpakalinėje sėdėjusiai Nellie DeSchaaf tapo sulaužyti trys šonkauliai, skaudžiai sutrenkta dešinė ranka ir kojos. Šalia Nellie sėdėjusi jų bičiulio žmona liko beveik nesužeista. Iš automobilio liko tik griaučiai.

Sužeistieji iš avarijos vietos nuvežti į Little Co. of Marry ligoninę be sąmonės. Po kelias dienas turėjo išbūti "intensive care" kambariuose.

Luis DeSchaaf turėjo pergyventi sunkią operaciją. Rašant šiuos žodžius, dar negalima jų lankyti, netgi paskambinti telefonu. Nellie dėl rankos sumušimo dar vis negali pakelti nuo stalelio telefono ragelio. Tačiau tenka puoselėti viltį, kad jau sveiksta ir anksčiau ar vėliau išeis iš ligoninės.

Nellie DeSchaaf yra atsakinga laikraščio "Vilnius" darbuotoja. Ar po šios nelaimės, kad ir pasveiks, begalės dirbti administratorės darbą, yra ateities klausimas. Bet tikimės, ji nepasiduos sužalojimui ir linkime, kad sustiprėjus vėl būtų su mumis. Taipgi ir jos vyrui Louis greito susveikimo. Vienas vilniečių

MIRĖ JOSEFINA DORINIENĖ

Po labai sunkios ir ilgos ligos gegužės 18 d. mirė plačiai čikagiečiams žinoma Jozefinė Dorinienė sulaukusi 78 metų, pastaruosiu metu gyvenusi San Diego, Cal. Kaip žinia, velionė Jozefina savo laiką Čikagoje ilgus metus aktyviai reikėsi pažangių lietuvių saviveikloje kaip choro, taip scenos mene, yra sukūrusi nemažą įvairių pjesių, dramų bei operėčių vaidmenų, su savo vyrų Valteriu priklausė eilei organizacijų, daug dirbdavo parenimuose bei suėjimuose.

Draugai Dorinai — Valteris ir Jinai — prieš keliolika metų iš

Čikagos persikėlė gyventi į San Diego, Cal., arčiau savo vienatinio sūnaus Dr. Valterio Dorino, kurį jie čia Čikagoje išleido į mokslo.

Jozefinė Dorinienė paliko giliame nuliūdime savo vyrą Valterį, sūnų, marčią Barbarą, keturias anūkes ir tris seseris — Čikagoje Kazimierą Stukienę, Kanadoje Salomėją Stukienę, Lietuvoje Joaną Imbraziene — bei jų šeimas.

Velionies Jozefinos Dorinienės kūnas buvo sukremuotas San Diego, Cal. Labai galimas daiktas, jos vyro Valterio pageidavimu, pelenai bus nugabenti į Lietuvą ir palaidoti velionės motinos kape Kretingos kapinėse.

PAULINĄ SIMON PRISIMINUS

Jau praėjo puse metų, kaip mirė Paulina Simon, Downey, Cal. Per daug metų ji gyveno Čikagoje ir nuo pat pirmo "Vilnius" išleisto numerio skaitė ir rėmė laikraštį, visuomet su parama sveikindavo "Vilnius" dalininkų suvažiavimus.

Tad šiuo kartu Paulinos Simon vardu jos dukra Sofija ir žentas Chester Kent pasveikino "Vilnius" dalininkų suvažiavimą su \$25, prisimindami savo motiną ir reikalingą laikraščiu paramą.

Seimos Draugas

MIRĖ LIETUVIAI

Gegužės 8 d. mirė Agota Mikulienė-Bagdonaitė, sulaukusi 78 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Gegužės 9 d. mirė Marija Smilgis-Ramanauskaitė, sulaukusi 58 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 35 metus.

Gegužės 10 d. mirė Juozapas Kažragis, sulaukęs 91 metų, gimęs Lietuvoje, Rietave. Amerikoje išgyveno 72 metus.

Gegužės 12 d. mirė Marijona Gurskienė-Urbonaitė, sulaukusi 89 metų, gimusi Lietuvoje, Šiaulių apskr., Kruopių parap., Pailių kaime.

Gegužės 13 d. mirė Antanina Ambražiūnas-Gudžius, sulaukusi 88 metų, gimusi Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 66 metus.

Gegužės 15 d. mirė Joseph Sukevich, sulaukęs 73 metų, gimęs Čikagoje, bet užaugęs Lietuvoje.

Gegužės 18 d. mirė Adelė Genis, sulaukusi 72 metų, gimusi Lietuvoje.

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Josephinai Dorinienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės vyrui, Walter Dorinui ir jo sūnui Doktorui Walter W. Doren ir jo šeimai, seserims Kaziunei Stukas, Salomėjai Stukas, Joanai Imbrasas ir jų šeimoms, bei kitiems giminėms ir draugams.

Liūdime netekę mielos draugės.

MARIJONA ir KAZIMIERAS BARTNIKAI
San Diego, Cal.

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Jozefinai Dorinienei

Reiškiu gilią užuojautą jos vyrui Valteriui, sūnui Valteriui, marčiai Barbarai, anūkėms, seserims — Čikagoje Kazimierai Stukienei, Kanadoje Salomėjai Stukienei ir Lietuvoje Juanai Imbrazienei bei jų šeimoms ir kitiems artimiesiems.

PETRĖ MALINAUSKIENĖ
Chicago, Ill.

SAN FRANCISCO, CAL.

Mirus

Valerijai Sutkienei-Rasinskiutei

Ji mirė 1981 metų gegužės 12 dieną. Gailimės mūsų organizacijų darbščios draugės. Reiškiamė nuoširdžią užuojautą giminėms čia Amerikoje ir Lietuvoje.

LLD 198 KP. VALDYBA
ir NARIAI

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Josefinai Dorinienei

Reiškiu gilią užuojautą jos vyrui Valteriui, sūnui Valteriui, marčiai Barbarai, anūkėms, seserims — Čikagoje Kazimierai Stukienei, Kanadoje Salomėjai Stukienei ir Lietuvoje Juanai Imbrazienei bei jų šeimoms ir kitiems artimiesiems.

HELEN PAJUNAS
Chicago, Ill.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Mirusio

Antano Trijonio

Gyvenimas bėga tarsi sraunus upės vanduo, bet mūsų šeimoje jis atrodo lėtas ir vis nešantis neišdildomą širdyse skausmą, kuomet prisimename mirtį mūsų brangiausio tėvo, uošvio, senelio ir prosenelio Antano Trijonio.

Jo jautrioji širdis sustojo plakusi 1966 metų birželio 12 d., besidžiaugiant gražiuoju pavasariu draugų ratelyje.

Lai Jam būna ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse, o mes lankysime jo kapą ir puosime gyvoms gelėmės.

Liūdi:

dukros ESTELLE BOGDEN
ir BERNICE KARAS bei jų Šeimos

SAN DIEGO, CAL.

Mirus

Josephinai Dorinienei

Reiškiame gilią užuojautą jos vyrui Walter Dorinui, sūnui Dr. Walter Dorinui ir jo šeimai, seserims: Kaziunei Stukienei, Čikagoje, Salomėjai Stukienei, Toronto, Kanadoje, Joanai Imbrazienei, Lietuvoje, bei kitiems giminėms.

LLD 145 ir LDS 35 KUOPŲ
VALDYBOS ir NARIAI
Los Angeles, Cal.

MESA, ARIZONA

Mirus

Nancy Gordon

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui William (Jean) ir jo šeimai, seserims Betty Johnson ir Beverly (Richard) McCormick, uošvei M. Gužauskienei, marčiom Ann Krisiken, Emily (Richard) White, bei kitiems artimiesiems ir draugams.

Zinokit, kad ir mes liūdim netekę mielos draugės.

FRANK ir GERRY MIKUŽIS
Hickory Hills, Ill.

MESA, ARIZONA

Mirus

Nancy Gordon

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui William (Jean) ir jo šeimai, seserims Betty Johnson ir Beverly (Richard) McCormick, uošvei M. Gužauskienei, marčiom Ann Krisiken, Emily (Richard) White, bei kitiems artimiesiems ir draugams.

Zinokit, kad ir mes liūdim netekę mielos draugės.

EMILY DROBUS, St. Petersburg, Fl.
GUSSIE SENNETT, Ashland